

Den suverene kilde

Den grunnleggende tantra til

Dzogchen Semde

KUNJED GYALPO

Oversatt til engelsk (*The Supreme Source*) av Adriano
Clemente etter veiledning av Chögyal Namkhai Norbu

Oversatt til norsk av Aksel Sogstad

Ved å lese *Kunjed Gyalpo* vil du ofte komme over ordet ”jeg”: ”jeg er naturen til alle fenomener”, ”jeg er roten til eksistensen”, og så videre. Dette ”jeg” er din sanne tilstand: den opprinnelige Buddha, den suverene kilde av manifestasjon. Forsøk å forstå meningen av *Kynjed Gyalpo* ved å lese den på denne måten.

– Chögyal Namkhai Norbu

Innhold

I. Undervisninger på opprinnelig manifestasjon.....	5
[1. <i>Introduksjonskapittelet</i> , 2.2 – 2.6; 6.7 – 7.7].....	5
[2. <i>Kapittelet som beskriver manifestasjonen av den endelige natur</i> , 8.2 – 8.7, 9.6 – 10.4].....	5
[3. <i>Kapittelet som beskriver hvordan opprinnelsen oppstod</i> , 10.7 – 12.5].....	6
[4. <i>Kapittelet som beskriver hans navn</i> , 15.3 – 17.6].....	6
[5. <i>Kapittelet som beskriver den sanne mening</i> , 18.1 – 19.2].....	7
[6. <i>Kapittelet på en enkelt årsak</i> , 20.1 – 21.1; 21.6 – 22.2; 22.5 – 22.7].....	7
[7. <i>Kapittelet som omhandler multiplisitet</i> , 26.3 – 26.7; 27.3 – 27.4; 27.5 – 28.2; 30.2 – 30.6].....	8
[8. <i>Kapittelet som beskriver hvordan alle syn på den endelige natur har oppstått fra den</i> , 32.5 – 36.4].....	9
[9. <i>Kapittelet på eliminasjon av defekter relatert til avvik og hindringer</i> , 36.5 – 38.3; 38.5 – 38.7; 40.2 – 42.4].....	10
[10. <i>Kapittelet på manifestasjon av perfekte omstendigheter</i> , 43.4 – 47.2; 47.7 – 49.2].....	12
II. Læren som åpenbarer den sanne natur.....	13
[11. <i>Kapittelet som viser at alle fenomeners ene rot er Kunjed Gyalpo bodhicitta</i> , 55.1 – 55.6].....	13
[12. <i>Kapittelet som demonstrerer den sanne naturen til lærene</i> , 58.2 – 60.5].....	14
[13. <i>Kapittelet som beskriver sinnets natur</i> , 64.3 – 64.7].....	14
[14. <i>Kapittelet som fordrer hemmeligholdelse ovenfor de upassede</i> , 66.2 – 66.6].....	14
[15. <i>Kapittelet på manifestasjonen av de tre naturer</i> , 71.7 – 73.6; 75.3 – 76.5].....	15
[16. <i>Kapittelet med råd til Sattvavajra</i> , 77.3 – 77.7].....	15
[17. <i>Kapittelet på relikvier</i> , 79.2 – 79.3].....	15
[18. <i>Kapittelet som demonstrerer at realisering ikke kan oppnås ved å søke den</i> , 79.4 – 80.2; 80.4 – 80.5].....	16
[19. <i>Kapittelet på selvperfeksjonen som transcenderer søken</i> , 81.2 – 81.7].....	16
[20. <i>Kapittelet som demonstrerer hvordan alle fenomener har opprinnelse i Kunjed Gyalpo bodhicitta</i> , 82.2 – 83.3; 84.1 – 84.2].....	16
III. Emnene hinsides årsak og virkning.....	17
[21. <i>Kapittelet som forklarer årsakene</i> ; 84.6 – 84.7; 85.3 – 85.4; 86.4 – 86.5].....	17
[22. <i>Kapittelet på tilstanden hinsides konsepter: Den store garuda i flukt</i> , 87.2 – 91.6].....	18
[23. <i>Kapittelet som åpenbarer himmelens tilstand, anskuelsen fri for referansepunkter</i> , 92.1 – 92.4].....	19
[24. <i>Kapittelet på den uforanderlige tilstand av perfeksjon hinsides handling</i> , 92.6 – 93.6].....	19
[25. <i>Kapittelet som demonstrerer at ens eget sinn er læreren</i> , 93.7 – 96.3].....	20
[26. <i>Kapittelet som demonstrerer at perfeksjon hinsides handling ikke er noe som skal mediteres på: Rent gull i åren</i> , 96.5 – 98.6].....	20
[27. <i>Kapittelet som åpenbarer betydningen av renheten av ikke-handling: Det store potensial</i> , 99.1 – 100.1].....	21
[28. <i>Kapittelet som demonstrerer at uforanderlig perfeksjon hinsides handling ikke kan finnes ved å søke den</i> , 100.2 – 100.3; 102.1 – 102.5].....	21
[29. <i>Kapittelet på å hvile i den autentiske tilstand</i> , 102.7 – 103.1; 103.6 – 105.7].....	22
IV. Læren om perfeksjon hinsides handling.....	27
[31. <i>Kapittelet på de seks vajra-vers: Gjøken av tilstedeværelse</i> , 113.3 – 113.5].....	27
[32. <i>Kapittelet på de fire vers av kunnskap</i> , 113.6 – 113.7].....	27
[33. <i>Kapittelet som demonstrerer de definitive og midlertidige undervisninger</i> , 116.6 – 117.5].....	27
[34. <i>Kapittelet som konsentrerer kunnskapens essens</i> , 118.5 – 119.1; 121.4 – 121.7].....	27
[35. <i>Kapittelet som demonstrerer systemet av total perfeksjon</i> , 122.2 – 123.3].....	28
[36. <i>Kapittelet som demonstrerer at alt er inneholdt i Kroppen, Stemmen og Sinnet</i> , 123.5 – 124.1; 124.2 – 125.3].....	28
[37. <i>Kapittelet av den essensielle lære om tilstanden hinsides meditasjon</i> , 126.5 – 128.7].....	29
[38. <i>Kapittelet som indikerer avvikene og hindringene relatert til syn og oppførsel</i> , 129.3 – 133.2].....	30
[39. <i>Kapittelet på den fundamentale essensen til de seirende</i> , 133.4 – 135.1].....	31
[40. <i>Kapittelet som viser naturen til bodhicitta</i> , 136.4 – 139.2].....	32
V. Læren som etablerer kunnskap.....	33
[41. <i>Kapittelet på den ene essens</i> , 139.4 – 140.5].....	33
[42. <i>Kapittelet på tilstanden som ikke kan forandres</i> , 141.2 – 142.4].....	33

[43. Kapitlet som forklarer [naturen til] læreren, 142.5 – 143.7; 144.1 – 144.5].....	34
[44. Kapitlet som demonstrerer hvordan den store fullendthet ikke gir resultater for de som er upassende, 145.7 – 146.7]	34
[45. Kapitlet som demonstrerer at det ikke er noen anskuelse å meditere på, 149.1 – 149.2, 150.7 – 151.6].....	35
[46. Kapitlet som demonstrerer at det ikke er noen forpliktelser å overholde, 153.6 – 154.2; 156.6 – 157.3].....	35
[47. Kapitlet som demonstrerer at det ikke finnes noen kapasitet for åndelig handling å søke etter, 158.3 – 158.4; 159.3 – 159.7; 161.1 – 161.5].....	35
[48. Kapitlet som åpenbarer hvordan grunnen til alle fenomener er Kunjed Gyalpo, 162.4 – 165.1] 36	
[49. Kapitlet som demonstrerer at det i stor fullendthet ikke er noen progresjon gjennom nivåene av realisering, 165.3 – 165.6; 166.6 – 168.1]	37
[50. Kapitlet som åpenbarer selvoppstående visdom, 168.3 – 168.4; 168.7 – 170.1; 170.2 – 170.4; 170.7 – 171.4].....	38
VI. Konkluderende belæring	39
[51. Kapitlet som demonstrerer at de ikke er noen vei å gå, 172.2 – 174.3].....	39
[52. Kapitlet på den ubevegelige tilstanden fri for begjær, 174.7 – 177.7].....	40
[53. Kapitlet som demonstrerer at alle fenomeners natur er den uforanderlige tilstand, 179.2 – 179.6; 179.7 – 180.5; 180.6 – 181.2].....	41
[54. Kapitlet som demonstrerer at all lære er inneholdt i naturen til Kunjed Gyalpo, 182.4 – 183.7]41	
[55. Kapitlet som demonstrerer at ingen fenomener eksisterer som ikke kommer fra bodhicitta, 186.4 – 187.5; 188.4 – 189.3].....	42
[56. Kapitlet hvor Sattvavajra deklarerer sin forståelse av naturen til Kunjed Gyalpo, 189.6 – 191.1]42	
[57. Kapitlet på overlåtelsen av læren, 192.2 – 192.4]	42

I. Undervisninger på opprinnelig manifestasjon

I Akanistas ypperlige tilholdssted, i himmelen av fenomenenes endelige natur, i rommet av den grunnleggende dimensjon, hvor sinnets natur oppholder seg, i det guddommelige palass av uhindret visdom, manifesterer følget av disipler av Kunjed Gyalpos essens, natur, energi og visdom. Følget av *dharmakaya* utgjorde hans essens. Følget av *sambhogakayaens* jordelement utgjorde hans natur, følget av *sambhogakayaens* vannelement utgjorde hans natur, følget av *sambhogakayaens* ildelement utgjorde hans natur, følget av *sambhogakayaens* vindelement utgjorde hans natur, følget av *sambhogakayaens* romelement utgjorde hans natur. Følget av *nirmanakaya* utgjorde hans visdoms energi, bestående av vesener fra verden av begjær, verden av form, og den formløse verden. Til stede var også følget av de som vedblir i hans essens gjennom de fire typer av *yogaer*: *buddhaene* av fortiden, som vedblir i den opprinnelige tilstand, *buddhaene* av nåtiden, som utfører handlinger for å kommunisere den, og *buddhaene* av framtiden, som vil oppstå fra denne samme tilstand. Alle var uatskillelige fra hans essens.

Så, for å innvie alle disiplene og gjøre dem i stand til å gjenkjenne hans essens, oppløste den suverene kilde, ren og total bevissthet, dem i naturen til sitt sinn, og fikk selvoppstående visdom til å fremstå klart for dem alle. Så, for å få de alle til å gå inn i tilstanden til den endelige natur, gjenopptok han dem alle og konsentrerte dem inn i én enkelt enorm sfære hvor de forble værende.

Sattvavajra manifesterte så fram fra denne enorme naturlige sfære. Full av glede, presenterte han seg med hengivenhet foran den suverene kilde, ren og total bevissthet. [...]

Sattvavajra spurte: Lærer til lærere, suverene kilde! Er læreren den ubeskrivelige sfære? Er alle forsamlingene av disiplene den ubeskrivelige sfære? Er all læren den ubeskrivelige sfære? Er de forskjellige tidsepoker og steder den ubeskrivelige sfære? Hvis alt og alle ting har naturen til sfæren, hvem kan da være "læreren for lærere"? Hvilken grunn kunne det i det hele tatt være for at disipler trer fram? Hvilken lære kunne formidles? Og kan tidsepoker og steder noen gang bli den ene og samme ting?

Den suverene kilde, ren og total bevissthet, svarte så: Store vesen, konsentrer på lyden, jeg vil forklare den sanne mening for deg! Jeg, den suverene kilde, sinnets endelige natur, er den fundamentale substans til alle fenomener, den ubeskrivelige essens som fra selve begynnelsen er en sfære: "sfære" indikerer nettopp det som alltid transcenderer konsepter.

Lærerne, læren, forsamlingene av disipler, tidsepokene, og stedene oppstår fra meg og forblir den opprinnelige sfære, for min natur er sfæren.

[1. *Introduksjonskapittelet*, 2.2 – 2.6; 6.7 – 7.7]

[Sattvavajra spurte:] Lærer til lærere, suverene kilde, jeg er også en av dine disipler, men hva er meningen med min manifestasjon? Hvorfor er jeg her? Jeg bønnfaller deg, vær snill og forklar meg dette!

Den suverene kilde, ren og total bevissthet, forklarte så at alle fenomener oppstår fra hans essens, natur, og energi. Fra hans ene, totale, selvoppstående visdom manifesterer de fem store visdommer: den selvoppstående visdommen av sinne, den selvoppstående visdommen av innbilning, den selvoppstående visdommen av misunnelse, og den selvoppstående visdommen av stolthet. Disse fem naturlige visdommer gav liv til de besmykkede betingelser av de fem store [element] og dette gir liv til de tre verdener som er gjenstand for ødeleggelse. [...]

[Sattvavajra spurte:] Lærer til lærere, suverene kilde, de fem visdommer som gir opphav til de fem elementer oppstår fra din ene tilstand av selvoppstående visdom. Men, hvorfor manifesterer din visdom seg i disse fem aspekter?

Den suverene kilde, ren og total bevissthet, forklarte: Hør, store vesen, på forklaringen. Jeg, den suverene kilde, er den ene skaper, og ingen annen årsak finnes i verden. Fenomenenes natur lages gjennom meg, de tre lærere manifesterer fra meg og de tre klasser av disipler oppstår fra meg. Selve manifestasjonen av eksistensen selv er avhengig av meg. Jeg vil forklare min natur til deg Sattvavajra.

[2. *Kapittelet som beskriver manifestasjonen av den endelige natur*, 8.2 – 8.7, 9.6 – 10.4]

Så forklarte den suverene kilde, ren og total bevissthet, at han selv er det opprinnelige kjød hvorfra alle fenomener springer ut: Store vesen, konsentrer på hørselen! Forstå meningen gjennom lyden! Jeg er den suverene kilde, jeg er ren og total bevissthet som oppnår alt. Før jeg eksisterte fantes ikke den fundamentale substansen som er opphavet til alle fenomener. Før jeg eksisterte fantes ikke den suverene kilden hvorfra alt springer ut. Hadde jeg ikke eksistert, ville ingen lærer noen gang ha stått fram. Uten meg ville aldri noen lærer eller forsamlingen av disipler ha oppstått. Sattvavajra, ha ingen tvil! Du selv, store vesen, er en emanasjon av min natur.

Så spurte Sattvavajra: O suverene kilde, ren og total bevissthet, du er den opprinnelige totalitet! Ettersom læreren, læren, disiplinene, og alt annet har oppstått fra deg, er du kilden til alle fenomener. Men, er det bare en lærer eller er det mange? Er det bare en disippel eller er det mange?

Den suverene kilde, ren og total bevissthet, fortsatte således: Selvoppstående visdom er alles ene og sanne lærer, allikevel manifesterer min essens i tre aspekter, og slik oppstår de tre kategorier av lærere. Jeg er enheten av den fundamentale betingelse, og nøyaktig dette er virkeligheten til alle fenomener: det finnes bare meg, ren og total bevissthet. Lærerne av de tre dimensjoner, som er mine emanasjoner, lærer sine disipler tre typer lære. Ved å manifestere min ene natur viser jeg i stedet at min natur er kun en: for meg, kilden, eksisterer det derfor bare en kategori av disipler. Men for lærerne av de tre dimensjoner, mine emanasjoner, er det tre distinkte kategorier av disipler.

[3. Kapittelet som beskriver hvordan opprinnelsen oppstod, 10.7 – 12.5]

Jeg er selvoppstående visdom som har eksistert fra begynnelsen. Jeg er den fundamentale substans til alle fenomener som har eksistert fra begynnelsen. Jeg er den suverene kilde til alt, ren og total bevissthet. Sattvavajra, forstå betydningen av mine navn! Forstå dem, og du vil uten unntak forstå totaliteten til fenomenene.

[Jeg er selvoppstående visdom som har eksistert fra begynnelsen:]¹ ”Jeg” betyr essens, den fundamentale substans til alle fenomener. ”Visdom” referer til det faktum at [denne naturen], ved å være uavbrutt og uhindret, klart åpenbarer alle fenomener. At den er ”selvoppstående” betyr at den, ved å være fri for årsaker og betingelser, transcenderer alle anstrengelser. Jeg kalles ”ren og total bevissthet”, og ”fra begynnelsen” betyr at jeg har eksistert fra det første øyeblikk.

[Jeg er den fundamentale substans til alle fenomener:] Den virkelige betingelse, som kalles ”den fundamentale substans”, er kjødet som alle fenomener oppstår fra. Faktisk manifesterer lærerne, læren, disiplinene, stedene, og tidsepokene fra essensen av ren og total bevissthet. ”Til alle fenomener” betyr at lærerne er eksistensens virkelige betingelse, og det samme gjelder for all lære, alle disipler, steder og tidsepoker. Ingenting eksisterer som ikke er den essensielle virkelighet.

[Jeg er den suverene kilde til alt, ren og total bevissthet:] Siden jeg er sinnets essens, den fundamentale essens, er jeg kilden til alle fenomener. ”Suverene” refererer til selvoppstående visdom, den suverene skaper som gir opphav til alle fenomener av eksistens. ”Kilde” refererer til ”skaperen”: siden lærerne, læren, disiplinene, stedene, og tidsepokene manifesterer fra selvoppstående visdom som har eksistert siden begynnelsen, er den selv den eneste skaperen. ”Til alt” referer til totaliteten av alle fenomenene. Hvilke er disse? Alle lærerne, læren, disiplinene, stedene og tidsepokene. ”Ren” betyr at ren og total bevissthet, den sanne essens, er selvoppstående og for alltid fullstendig ren: følgelig vil alt som manifesterer fra den suverene kilde beholde sin renhet i tilstanden til Samantabhadra. ”Total” betyr at selvoppstående visdom, den sanne essens, gjennomstrømmer og finnes i hele det levende og livløse univers, alle forhold og former av eksistens, *buddhaene* av de tre tider, de tre verdener, de seks klasser av vesener og alle mulige situasjoner. ”Bevissthet” betyr at selvoppstående visdom, den sanne essens, dominerer og klart oppfatter alle fenomener i det levende og livløse univers. Denne selvoppstående fundamentale substans, som ikke er produsert av årsaker, styrer alt og gir liv til alt.

Hør, store vesen! Når du forstår min essens vil du også forstå alle lærerne og hele læren. Du vil oppfatte sinnene til disiplinene og gjenkjenne den fundamentale enheten til alle steder og tidsepoker. Ettersom jeg er eksistensen i dens helhet, vil du ved å oppfatte min essens forstå totaliteten til alle fenomener og legge bak deg alle handlinger og anstrengelser, og slik realisere den naturlige fullkommenhet hvor det ikke eksisterer noen anstrengelse overhode.

[4. Kapittelet som beskriver hans navn, 15.3 – 17.6]

Hør, store vesen! Jeg vil forklare deg min natur. Selv om den kun er én, manifesterer den allikevel som to aspekter. Den gir opphav til de ni veier av realisering, men ender fremdeles i fullstendig perfeksjon. Dens vesen er ren og total bevissthet, og dens hus er dimensjonen av essensiell virkelighet. Den skinner på himmelen av ren øyeblikkelig tilstedeværelse, den gjennomstrømmer alle omgivelser og livsformer, den gir opphav til hele den levende og den livløse verden. Den har ingen materiell karakteristikk som kan vises, er ikke et objekt som kan sees, og kan heller ikke forklares med ord. Denne fundamentale substans, som ikke er produsert av årsaker, transcenderer alle definisjoner basert på konsepter. Hvis du virkelig ønsker å forstå denne tilstand, ta himmelen som et eksempel, den endelige, uopprinnelige naturen som betydningen, og sinnets uavbrutte natur som symbolet. Ved å være som himmelen vises den endelige naturen ved himmelens eksempel. Etter som den ikke kan bli et objekt, betegnes den som noe som ikke kan tingliggjøres. Etter som den ikke kan uttrykkes med ord, er den gjort kjent ved å si at den transcenderer definisjoner. Dette er naturen til det som ikke kan tingliggjøres. Denne konsise forklaringen tjener til å klargjøre den fundamentale essens. Forstå min tilstand gjennom denne forklaringen, og gjør også andre i stand til å forstå den! Hvem som enn ikke forstår meg på denne måten kan ikke møte meg, hvor mange ord som enn brukes. Den personen vil fjerne seg fra meg og kaste et slør over meg, ute av stand til å oppfatte virkelighetens endelige essens.

[5. *Kapittelet som beskriver den sanne mening*, 18.1 – 19.2]

Sattvavajra spurte så: Lærer til lærere, suverene kilde! Hvis alle fenomener er din natur, hvorfor manifesteres da læreren, læren, og disiplene? Og hva er betydningen av ”perfekte betingelser” [for undervisning]?

Den suverene kilde, ren og total bevissthet, svarte som følger: Store vesen, hør! Alle fenomener manifesterer i perfekte omgivelser, fordi jeg selv er perfeksjonens natur: Jeg vil åpenbare det for deg! Ettersom min natur transcenderer konsepter og ikke kan deles opp i deler, manifesterer fenomenenes endelige dimensjon fra meg, og der finnes bare den rene og totale tilstand. Ettersom min natur er uhindret og allestedsnærværende, er den visdommens himmelske tilholdssted i det strålende rom: i det vedblir bare selvoppstående visdom. Etter som jeg er substansen som alt oppstår fra – de fem elementer, de tre verdener og de seks klasser av vesener er kun min kropp, min tale, og mitt sinn: Jeg selv lager min egen natur. Derfor er *buddhaene* av de tre tider og vesener av de tre verdener kun min egen natur. Etter som jeg ikke har noe opphav og transcenderer alle konsepter, vedblir min essens ingen steder, og er hinsides alle objekter som kan oppleves. Den fremkommer ikke visuelt, og er hinsides alle objekter av meditasjon. [...]

Gjør ikke min lære kjent for de som følger fartøyene basert på årsak og virkning! Hvis du gjør dette, vil de, ved å opprettholde loven om årsak og virkning til positive og negative handlinger, tildekke min sanne tilstand med antagelser, og for lang tid ville de miste enhver mulighet til å møte meg. Jeg er læreren, ren og total bevissthet, hvorfra alt manifesterer. Ren og total bevissthet er den suverene kilde. Den har laget *buddhaene* av de tre tider, og vesener av de tre verdener og hele det levende og livløse univers har oppstått fra dem. [...]

Ren og total bevissthet har laget alt og har ikke laget noe. Den har laget alt fordi den har laget sin egen natur, ren og total. Den har ikke laget noe fordi i den finnes det intet behov for å lage. Når min natur ikke forstås, og fenomenene som manifesterer fra meg blir gjenstand for bedømmelse, gir begjær og klamring opphav til et fastlåst syn som er forgjengelig og forutbestemt til å forsvinne som en magisk åpenbaring, og en blir som en blind mann som ikke vet hva som skjer. [...]

Årsaken til alle fenomener er ren og total bevissthet, kilden. Alt som fremtrer er min natur. Alt som manifesterer er min magiske fremvisning. Alle lyder og ord uttrykker bare min mening. Alle ting som eksisterer i det levende og livløse univers, de rene dimensjonene, visdommen og kvalitetene til *buddhaene*, veseners karmiske tendenser og kropper, er helt fra begynnelsen naturen til ren og total bevissthet.

[6. *Kapittelet på en enkelt årsak*, 20.1 – 21.1; 21.6 – 22.2; 22.5 – 22.7]

Hør, store vesen! Bevissthet er naturen til den autentiske tilstand. Selv om den transcenderer form, inneholder lykksaligheten av den autentiske ikke-dualistiske tilstand alle former i seg selv. Som rommet, som fra begynnelsen er hinsides konseptuelle begrensninger, kan den ikke bli et objekt og kan ikke engang ble oppfattet som ”et”. Ren og total bevissthet er ikke gjenstand for kvantitet og kan ikke beskrives på noen måte. Men for fenomener som er laget av bevissthet oppstår multiplisitet. Hva blir laget av bevissthet? Fra den naturlige tilstanden av bevissthet lages det levende og livløse univers, *buddhaer* og følende vesener. På

denne måten framtrer manifestasjonen av de fem elementer, de seks klasser av vesener, og de to typer av emanasjoner av formdimensjonen [*sambhogakaya* og *nirmanakaya*] som handler til gagn for disse. Alt dette manifesterer fra naturen til bevisstheten som multiplisitet. [...]

Jeg er opprinnelig selvperfeksjon. Jeg er essensen av tilstanden av selvperfeksjon til alle *buddhaer*. Jeg er naturen til potensialet til energien, og jeg viser at naturen til bevisstheten er kilden til alt. [...]

For de som tiltrekkes av enhet lærer jeg at den ubeskrivelige essensen er én alene. Ettersom alle fenomener er inneholdt i den ene [essensen], lærer jeg at tilstanden av ren og total bevissthet, sinnets sanne natur, er kilden til alt. Men for de som er tiltrukket av mangfold, lærer jeg at den uendelige variasjonen som manifesterer fra meg også er min natur. Én er min essens. To er min manifestasjon, mangfoldet av skapte fenomener. Tallene begynner på to eller en, men deres ende kan ikke bestemmes. Det ubeskrivelige er eksistensens endelige natur: denne ubeskriveligheten er den ene. En er den suverene kilde, ren og total bevissthet. Fenomenene av skapelse er dualitet. [...]

Det finnes intet [i denne naturen] som ikke er perfekt. En er perfekt, to er perfekt, alt er perfekt. Alle handlinger er enkle fordi de allerede er fullførte og perfekte. "En er perfekt" betyr perfeksjon i ren og total bevissthet. "To er perfekt" betyr perfeksjon i manifestasjonen av bevissthet. "Alt er perfekt" betyr perfeksjon i komplementet. Takket være denne lære på perfeksjonen av den ene, kan du gå inn i tilstanden av opplysthet. Takket være betydningen av perfeksjonen i dualitet, kan du forstå at alt som fremtrer er den perfekte manifestasjonen av bevissthet. Takket være betydningen av perfeksjon i totaliteten, kan alt bli perfeksjonert. De som forblir i denne tilstanden hinsides handling, om det er i kroppslig eller guddommelig tilstand, vedblir i en tilstand av opplysthet, i virkelighetens endelige natur. Når de hjelper andre vesener, blir dette utført lett og uten anstrengelse.

[7. Kapittelet som omhandler multiplisitet, 26.3 – 26.7; 27.3 – 27.4; 27.5 – 28.2; 30.2 – 30.6]

Store vesen, hør! Denne rene og totale bevissthet som er essensen av universet, er den autentiske tilstand til alle fenomener, en spontan og naturlig tilstand som har vært til stede fra begynnelsen. Denne fundamentale tilstand som transcenderer handling skal imidlertid forstås [av praktiserende] på fire forskjellige måter av de fire *yogaer*: *sattvayoga*, *mahayoga*, *anuyoga* og *atiyoga*.

Praktiserende av *sattvayoga* betrakter sansene og deres objekter, som, innviet gjennom de fire faktorer² av realisering og de fire mirakuløse handlinger³, oppfattes som de to guddommer (av visdom og forpliktelse)⁴. De forstår derfor ikke den autentiske, fundamentale tilstand: Måtte de gjenkjenne den uforanderlige naturlige tilstand!

Praktiserende av *mahayoga* forstår den autentiske tilstand hinsides handling på denne måten: I den originale mandala i deres egne sinn er guddommens mandala [som kun kan manifestere] som årsak og virkning. De må derfor gjøre ferdig alle faser av praksisen på basisen av de fire "tilnærminger og oppnåelser".⁵ Bare da realiserer de selvperfeksjon av deres tilstands totalitet, utstyrt med funksjonene av utstråling og gjenopptakelse⁶. De forstår derfor ikke den autentiske, fundamentale tilstand: Måtte de gjenkjenne den uforanderlige naturlige tilstand!

Praktiserende av *anuyoga* forstår den autentiske tilstand hinsides handling på denne måten: dimensjonen av tomhet er årsaken til den fundamentale tilstand, mens total visdom er dens resultat. Etter som dette impliserer at en enkelt essens oppfattes gjennom dualismen av årsak og virkning, forstår de med dette synet ikke den autentiske tilstand hinsides årsak og virkning: Måtte de gjenkjenne den uforanderlige og naturlige tilstand!

Praktiserende av *dzogchen atiyoga* forstår den autentiske tilstand hinsides handling på denne måten: ren og total bevissthet er den universelle essens. Å la den være som den er uten å forandre den betyr å være i den autentiske tilstand. Fra begynnelsen finnes det ingen ide om å måtte meditere på et syn. Fra begynnelsen finnes det ingen ide om å måtte opprettholde en forpliktelse. Fra begynnelsen finnes det ingen ide om å måtte tilegne kapasitet for åndelig handling. Ved å la alt være som det er, er en i den autentiske tilstand.

Anskuelsen til de fire *yogaer* er videre delt inn i fire undergrupper. De fire undergruppene til *sattvayoga* er: å ikke konseptualisere sanseopplevelser og deres objekter, representerer *sattvayoga*; faktorer av realisering, strømmen av kraftoverføring, og mirakuløse handlinger representerer *mahayoga*; praksis av de fire mudraer⁷ representerer *anuyoga*; og anskuelsen hvor verken visdomsguddommen eller forpliktelsesguddommen har egennatur utgjør *sattvayoga*-praktiserendes forståelse av tilstanden av *atiyoga*. Likevel forstår de ikke den autentiske tilstand hinsides akseptering og avvising.

De fire undergrupper av *mahayoga* er: innledende kontemplasjoner⁸ representerer *sattvayoga*; å anse visdomsguddommen som renheten av ens eget sinn korresponderer til *mahayoga*; perfektjonen oppnådd av "de fire tilnærminger og oppnåelser" korresponderer til *anuyoga*; og anskuelsen hvor alt er totaliteten av ens tilstand korresponderer til *atiyoga*. Likevel forstår [disse praktiserende] ikke den autentiske tilstand hinsides anstrengelse.

De fire undergrupper av *anuyoga* er: gjenkjennelse av den rene naturen til den virkelige tilstand, uten behov for å gradvis visualisere seg selv i form av guddommen, korresponderer til *sattvayoga*; å perfektjonere mandalaen ved kun å basere seg på den fundamentale essens, uten å stole på [unionen av] metode og *prajna*, "mannlig og kvinnelig"⁹, korresponderer til kunnskapen av *mahayoga*; opplevelsen av den reelle tilstanden av "fremtoning og fravær av egennatur" korresponderer til *anuyoga*; og anskuelsen som sier at dimensjonen av tomhet er den fundamentale årsak for alle eksisterende fenomener, mens visdom er dens resultat, korresponderer til *atiyoga*. Likevel forstår [disse praktiserende] ikke den autentiske tilstand hinsides anstrengelse.

De fire undergrupper av *atiyoga* er: ren og total bevissthet hinsides akseptering og avvising korresponderer til *sattvayoga*; ren og total bevissthet hinsides anstrengelse og praktisering korresponderer til *mahayoga*; ren og total bevissthet hinsides årsak og virkning korresponderer til *anuyoga*; og tilstanden av eksistens som transcenderer å være og å ikke være, bekreftelse og benektelse, dette er det som korresponderer til *atiyoga*!

Sattvayoga, *mahayoga*, og *anuyoga* har ikke virkelig kunnskap som selvoppstående visdom. Av denne grunn tror de det er en vei å gå, og nivåer av realisering å oppnå, sammen med en presis forpliktelse til å holde en anskuelse som det skal mediteres på. Som konsekvens er deres syn og væremåte ikke effektivt til å fremkalle tilvenning [til den sanne tilstand]. På den annen side er anskuelse og væremåte i *atiyoga* helt fra begynnelsen [basert på forståelsen av at alt] er en manifestasjon av den [suverene] kilde Den forutsetter derfor ikke behovet for å følge en vei eller oppnå nivåer av realisering, eller å holde en forpliktelse eller meditere på en anskuelse.

Faktisk, hvis alt oppstår fra ren og total bevissthet, har ikke ren og total bevissthet noe behov for en vei å gå for å nå seg selv. Hvis alle nivåer av realisering bare er ren og total bevissthet, har ikke ren og total bevissthet noe behov for å praktisere for å kunne nå dem. Hvis denne sanne mening til alle forpliktelser kun er ren og total bevissthet, har ikke ren og total bevissthet noe behov for å "holde" seg selv. Hvis den sanne mening til alle meditasjoner kun er ren og total bevissthet, har ikke ren og total bevissthet noe behov for å meditere på seg selv. Hvis målet til alle anskuelser er ren og total bevissthet, har ikke ren og total bevissthet noe behov for å sikte mot seg selv. Så anskuelsen og atferden til *atiyoga*, som ikke involverer anstrengelse, forårsaker virkelig kjennskap til selvoppstående visdom. Den er veien til den innerste forståelse av meg, den suverene kilde, og er ikke en del av opplevelsen av fartøyene basert på årsak og virkning.

[8. Kapittelet som beskriver hvordan alle syn på den endelige natur har oppstått fra den, 32.5 – 36.4]

Så forklarte den suverene kilde, ren og total bevissthet, at fartøyene basert på årsak og virkning feiler ved å følge en gradvis vei og følgelig utgjør de et avvik og en hindring i forhold til stor fullendhet.

Hør, store vesen! Denne naturen av ren og total bevissthet er den endelige essensen til alt som eksisterer. Ved å aldri ha blitt født, er den fullstendig ren og uhindret; ettersom den ikke kan oppnås ved å følge en vei, har den ingen avvik; ved å være spontant perfekt fra begynnelsen, kan den ikke være resultatet av en søken. Allikevel oppstår avvik og hindringer ved å oppfatte denne enkeltstående rene og totale bevissthet, denne universelle essens, som multiplisitet. Å gå en vei for å nå det som ikke kan nås ved å gå, forårsaker avvik; å søke å forstå konseptuelt det som ikke kan bli et objekt [for tankene] forårsaker hindringer som står i veien for forståelse. Selv om alt er likt i den fundamentale tilstand, mener [*bodhisattvaene*] at å praktisere de ti *paramitaer*¹⁰ gjør det mulig for en å realisere de ti *bhumier*, fordi de tror at en ved å utføre en årsak kan gagnes av dens frukt i fremtiden. På denne måten avviker de og forblir forhindret for ytterligere tre verdensepoker.

[Praktiserende av *kriya*] anser den ytre verden, den indre verden og tanker for å være de tre renheter¹¹ og engasjerer seg i faktorer av realisering og de mirakuløse handlinger. Men selv om de på denne måten holder sine løfter og forpliktelser helt perfekt, vil de avvike og forbli forhindret for ytterligere syv liv.

[Praktiserende av *ubhaya*,] viss atferd tilsvarer årsaken og viss anskuelse tilsvarer virkningen, anser anskuelse og atferd for to separate ting. På denne måten fraviker de fra den ikke-dualistiske tilstand og forblir forhindret for ytterligere tre liv.

[Praktiserende av *yoga*,] som holder seg til atferd av akseptering og avvisning i relasjon til den enkeltstående essens, mister enhet av syne og går inn i dualistisk oppfattelse. På denne måten avviker de og forblir forhindret til de frir seg selv for akseptering og avvisning.

[Praktiserende av *mahayoga*,] som ved å meditere på den ene selvoppstående tilstanden som om den hadde tre karakteristikk¹² avviker fra tilstanden som transcenderer anstrengelse.

[Praktiserende av *anuyoga*,] som ved å ikke forstå at den naturlige tilstand er den endelige essens til alle fenomener i den levende og livløse verden, oppfatter dimensjonen av tomhet og visdom¹³ i form av årsak og virkning. Ettersom dette tilsvarer å bekrefte en årsak som ikke eksisterer og, motsatt, negere en virkning som eksisterer, forblir de forhindret til de oppnår overbevisningen som transcenderer bekreftelse og benektelse.

[For å summere] er disse således de seks måter å søke en frukt som en tror en ikke [allerede] har: å basere seg på de to sannheter; å engasjere seg i de tre renheter; å separere anskuelse og atferd; å engasjere seg i atferd som innebærer akseptering og avvisning; å meditere på de tre [karakteristiske] faser; å oppfatte dimensjonen av tomhet og visdom i form av årsak og virkning. [...]

Ren og total bevissthet er som rommet. I den sanne tilstanden til sinnets natur finnes det ingen anskuelse å meditere på eller noen forpliktelser å overholde, det er ingen kapasitet for åndelig handling eller visdom som skal utvikles, det er ingen nivåer av realisering å kultivere, eller veier å gå, det finnes ingen betraktning av en subtil substans¹⁴, heller ikke en dualitet som skal reintegreres i enhet, det finnes ingen lære foruten ren og total bevissthet. Ved å være [den sanne naturen] hinsides bekreftelse og benektelse, finnes det ingen lære som kan sammenlignes med den. Dette er anskuelen av stor fullendhet, ren og total bevissthet.

Tilhengere av veier basert på årsak og virkning som aspirerer til å se meg og forstå min essens, søker meg ved hjelp av de "ti egenskaper". Men de feiler uunngåelig, som en som forsøker å gå på himmelen og faller til jorden. Jeg vil forklare min sanne essens for deg: ettersom den transcenderer enhver opplevelsessfølelse, er det i forhold til meg ingen anskuelse å meditere på. På samme måte vil ingen av de "ti egenskaper" gjøre en i stand til å realisere det sanne mål. Tro ikke noe annet! Ved å forsøke å forstå meg ved hjelp av konsepter, finner en intet som helst å "se". Så gjør meg ikke til et objekt for ditt syn, la meg være i den naturlige tilstand! Ettersom det aldri har vært noen atskillelse i den ubeskrivelige ufødte tilstand, er det intet behov for å overholde løfter og forpliktelser. Ettersom den fundamentale essens er spontant perfekt fra begynnelsen, er det ingen nytte i å streve i praksis for å oppnå den. Siden selvoppstående visdom ikke kan hindres, er det ingen nytte i å søke å gjøre visdommen av ren tilstedeværelse klarere. Siden alt allerede er på mitt nivå, er det ingen nivåer av realisering å kultivere eller å følge. Ettersom jeg gjennomstrømmer all eksistens i sin helhet, finnes det ingen vei som kan lede til meg. Siden jeg alltid transcenderer dualismen av subjekt og objekt, er det ingenting som kan defineres som "subtil substans". Ettersom min form er til stede i alt, har dualitet aldri eksistert. Ettersom jeg er opprinnelig selvoppstående visdom, er den ingen annen som kan bekrefte meg. Siden jeg er essensen av universell opplysthet, finnes det ingen annen hemmelig instruksjon.

Ettersom jeg transcenderer alle bekreftelser og benektelser, er jeg hinsides alle fenomener. Ettersom intet objekt eksisterer som ikke er meg selv, er jeg hinsides å meditere på en anskuelse. Fordi det er ingenting som må holdes foruten meg selv, er jeg hinsides en forpliktelse som må overholdes. Siden det ikke er noe å søke annet enn meg selv, er jeg hinsides å oppnå kapasitet for åndelig handling. Siden det ikke eksisterer noe sted utenfor meg selv, er jeg hinsides å forbigå ethvert nivå av realisering.

Fordi jeg aldri har møtt hindringer, er jeg hinsides [alt] som selvoppstående visdom. Ettersom jeg er den endelige ufødte natur, er jeg hinsides [alt] som den [sanne] subtile endelige natur. Siden det ikke er noe sted å gå utenfor meg selv, er jeg hinsides å følge en vei. Ettersom alt manifesterer fra meg selv, jeg som er essensen av opplysthet, er jeg den opprinnelige ikke-dualitet [som er] hinsides [alt].

For å kunne etablere definitiv kunnskap om selvoppstående visdom, er jeg hinsides alt som en direkte og total forståelse av tekstene. Ettersom ingen fenomener eksisterer foruten meg selv, er jeg som manifesterer alt hinsides alt.

I virkeligheten betyr "hindring" å ikke forstå meg. "Avvik" betyr å søke noe annet enn meg. Hindringer kan være av to typer: karmiske eller konseptuelle. Manglende evne til å forstå meg er karmisk hindring: manglende evne til å skjelve meg er konseptuell hindring. Ettersom alle fenomener i den levende og livløse verden er naturen av fundamental ren og total bevissthet, er det å ikke forstå eller skjelve meg de to typer av hindringer; å søke noe og streve for å få det utgjør et avvik.

[9. Kapittelet på eliminasjon av defekter relatert til avvik og hindringer, 36.5 – 38.3; 38.5 – 38.7; 40.2 – 42.4]

Hør, store vesen! Jeg blir kalt ”den perfekte tilstand” fordi alt er inneholdt i meg. Jeg kalles ”kilden” fordi læreren, læren og disipler oppstår fra mine tre vesen. Først av alt vil jeg forklare den perfekte tilstanden til læreren. Fra min selvoppstående visdom kommer de tre vesen som manifesterer som lærere i de tre dimensjoner: dimensjonen av essensen [*dharmakaya*], dimensjonen av rikdommen av kvaliteter [*sambhogakaya*] og dimensjonen av manifestasjon [*nirmanakaya*]. Dette er naturen til de tre dimensjoner: naturen til *dharmakaya* er det ufødte som transcenderer subjekt og objekt; naturen til *sambhogakaya* er den perfekte glede av alt en kan ønske seg; og naturen til *nirmanakaya* er evnen til å emanere seg selv i hvilken som helst form som er nødvendig for å kunne formidle læren.

Læren til lærerne av de tre dimensjoner er innebefattet av tre kategorier: ytre, indre, og hemmelig. Læren til *dharmakaya*-læreren åpenbarer naturen til disse tre hemmeligheter: fra den rene tilstanden av opprinnelig virkelighet manifesterer de tre naturene av hemmelig skapelse, hemmelig fullendelse og hemmelig store fullendthet, kalt ”hemmelig” fordi de ikke opptrer i alle menneskers opplevelsessfære.

”Hemmelig skapelse” [av *mahayoga*] består av å i hemmelighet generere de tre kontemplative faser som man tror man ikke allerede har.

I den ”hemmelige fullendelse” [av *anuyoga*], er *prajna* [skarpsindig visdom] et resultat av de tre kontemplasjoner: alle eksistensielle fenomener er den endelige essens av *prajna* som oppstår fra indre kontemplasjon. Ens eget sinn guddommen allerede fra begynnelsen og en anser at alle sansene av ”*vajra*-kroppen” allerede er totaliteten av ens tilstand¹⁵, hinsides separasjon av anskuelse og væremåte, av akseptering og avvísning. Dette er den hemmelige indre perfeksjon.

I den ”hemmelige store fullendtheten” [av *atiyoga*] blir ikke alle fenomener som sansene oppfatter transformert til ren og total bevissthet ved hjelp av de tre kontemplasjoner. De perfeksjoneres ikke ved å resitere guddommens frøstavelse. Jeg, kilden, er stor fullendthet, fordi det er ingenting i meg som ikke er perfekt. Mine tre vesen er de tre aspekter av ren og total bevissthet av stor fullendthet. Dette er den hemmelige store fullendthet. Dette avslutter forklaringen på *dharmakayaens* lære.

Nå vil jeg forklare læren til *sambhogakaya*-læreren, som omfatter de tre ytre seriene av handling.

[I *kriya*,] den konseptuelle serien av rituell handling, mediterer man først på de tre renheter av den ytre verden, den indre verden, og av tanker ved å kontemplere den ikke-differensierende tilstand. En begynner praksisen på et gunstig tidspunkt ved å ta i betraktning konstellasjonene til stjernene og planetene. Så, ved å engasjere seg i faktorene av realisering og de mirakuløse handlinger, legger en fram ofringene i samsvar med prinsippet av de tre renheter, og anser seg selv som tjeneren og visdomsguddommen som herre. En aspirerer på denne måten til å oppnå de åndelige kreftene av Kroppen, Talen, og Sinnet [til guddommen] som en ikke forstår at en allerede har.

[I *ubhaya*-serien,] selv om det forklares at både det absolutte og relative er illusoriske, separerer en anskuelse fra væremåte og forsøker å oppnå det ene mål basert på denne dualitet. Imidlertid, ved å søke realisering av det som ikke har noen konkret eksistens ved hjelp av væremåte basert på konseptet av ”tingelighet”, blir en som en sulten hunnolv, som springer ut i det tomme intet uten støtte.

I den ytre hemmelige [*yoga*-] serien basert på akseptering og avvísning, er alt innviet av visdomsguddommen gjennom ikke-differensierende kontemplasjon, [som er metodene for å motta] strømmen av kraftoverføring og mirakuløse handlinger. Så, ved å legge fram de ytre, indre og hemmelige ofringer, mottar en [kraften av] Kroppen, Talen og Sinnet [til guddommen] og de fire mudraer, og håper på denne måten å oppnå de ønskede siddhier.

Denne kontemplasjonen er imidlertid basert på håpet av å oppnå tilstanden som transcenderer klamring, og gir ikke metodene for realisering, siden den med sikkerhet innebærer akseptering og avvísning når det angår anskuelse og væremåte. Dette avslutter forklaringen på læren til *sambhogakaya*-læreren.

Nå vil jeg forklare læren til *nirmanakaya*-læreren, de tre seriene til *sravakaene*, til *pratyekaene*, og til *mahayanasutraene*, kalt ”de ”ytre” eller ”av en ytre karakteristikk”. De fem sanseobjektene, som er min natur, manifesterer som naturen til de fem opprinnelige visdommer, og på denne måten oppstår de tre pasjoner: klamring, sinne og uvitenhet. De åttifire tusen *dharm*-metodene har blitt undervist for å nedkjempe disse følelsene. Når de fem sanseobjekter fremtrer, er det i virkeligheten fra form, lyd, lukt, smak og håndfaste objekter at klamring, sinne og uvitenhet oppstår. Botemiddelet for å utrydde dem består av tre samlinger av skrifter. For å overvinne klamring, ble det undervist de tjueen tusen seriene av *vinaypitaka*; for å overvinne uvitenhet, ble det undervist de tjueen tusen skriftene av *sutrapitaka*; for å overvinne sinne, ble det undervist de tjueen tusen seriene av *abhidharmapitaka*; for å overvinne alle de tre sinnsgiftene samtidig, ble det undervist de tjueen tusen seriene av *tripitaka*. Så, selv om en snakker om åttifire tusen metoder, ble

de overført kun som et motmiddel for å nedkjempe de tre sinnsgifter. Faktisk inneholder de tre analytiske og kausale fartøyene alle de tre seksjonene av *vinaya*, *sutra*, og *abhidharma*. [...]

Nå vil jeg forklare de tre typer av disipler til lærerne av de tre dimensjoner. Hør, store vesen: dette er følget av *dharmakaya*-læreren. Alle vesener, som har sitt utspring i meg, utgjør følget av *dharmakayaen*, som er min essens. Alle *buddhaer* og følende vesener, alt som eksisterer i den levende og livløse verden, utgjør uten unntak følget av *dharmakaya*-læreren.

Hør, store vesen, jeg vil nå beskrive følget til *sambhogakaya*-læreren. Alle de som har gått forbi nivået av de fire praksiser basert på aspirasjon¹⁶, og som går gjennom *bhumiene* fra den første, ”den glade”, til den tiende, ”*dharm*-skyen”, utgjør følget til *sambhogakaya*-læreren.

Nå vil jeg forklare følget til *nirmanakaya*-læreren. Når disiplene av de fire skolene – *mategpa*, *murthugpa*, *gyangphenpa*, og *chalwa*¹⁷ – som er langt fra veien som leder til fullstendig opplysthet, får kraft fra den medfølende energien anpasset til deres kapasitet, tar de på seg fire typer ordinasjoner: bhiksu, bhiksuni, upsaka og upsika. De utgjør følget til *nirmanakaya*-læreren.

Hør, store vesen, jeg vil nå beskrive de nøyaktige stedene lærerne av de tre dimensjoner har oppstått fra meg. Stedet til *dharmakaya*-læreren er ”*Akanistha*-palasset” som fenomenenes endelige dimensjon: dette er ”endelig *Akanistha*”. Stedet til *sambhogakaya*-læreren er den himmelske *akanistha*-boligen bygget opp av skinnende lag: dette kalles ”*Akanistha*-stedet”. Stedet til *nirmanakaya*-læreren er ”ørnetoppen”, tilholdssted for de syv *buddhaer* og Sakyamuni; det kan imidlertid være ethvert annet sted av emanasjon av medfølende energi.

[10. *Kapittelet på manifestasjon av perfekte omstendigheter*, 43.4 – 47.2; 47.7 – 49.2]

II. Læren som åpenbarer den sanne natur

Jeg er essensen av alle fenomener; ingenting eksisterer som ikke er av min natur. Lærerne av de tre dimensjoner er min essens. *Buddhaene* av de tre tider er min essens, *bodhisattvaene* er min essens. De tre verdener, av begjær, form og formløshet er også min essens. De fem store elementer er min essens. Alt livløst er min essens. Alt som lever er min essens. Alle beboere og vesener som lever der i, er min essens. Ingenting eksisterer som ikke er min essens fordi jeg er det universelle opphav: det er ingenting som ikke er inneholdt i meg. Det ufødte, fødselens vidunder, og manifestasjonen av energi er de tre aspektene til de tre lærerne: dette er deres tilstand.

Ettersom de tre tiden, fortid, nåtid og framtid, vedblir utelukkende i meg, er alle *buddhaer* i den samme tilstand: dette er også min essens. Ettersom jeg transcenderer dualismen av subjekt og objekt, er jeg allestedsnærværende som rommet, og jeg utgjør den fundamentale substans til alle fenomener: min essens er ren og total bevissthet. Jeg, som er kilden, vedblir i den ene tilstand, og i denne samme autentiske tilstand finner praktiserende av de ”fire *yogaer*” kunnskap: dette er min essens.

Alt som manifesterer fra min Kropp, min Tale og mitt Sinn, springer fra min essens, gjenopptas i den, og er ingenting annet enn min essens: de tre verdener er derfor min essens.

Min essens har fem aspekter hvorfra de fem naturelement manifesterer: rom, vind, vann, jord og ild. De er min essens.

Fra manifestasjonen av min energi oppstår de fem selvoppstående visdommer: selv om de fremtrer som de seks klasser av vesener, er de også min essens. Fra min essens manifesterer hele det levende og det livløse univers: det finnes ingen fenomener som ikke manifesterer fra meg.

[11. *Kapittelet som viser at alle fenomeners ene rot er Kunjed Gyalpo bodhicitta, 55.1 – 55.6*]

Jeg, den suverene kilde, ren og total bevissthet, kalles ”toppunktet av alle fartøyer”. Alle hundretusener av skrifter av *vinayaen*, av *abhidharmaen*, av *sutraene*, og av de forskjellige klasser av *tantra* og alle de hemmelige metoder av oppbygging og oppløsning, overført av lærerne av de tre dimensjoner, mine emanasjoner, er alle basert på anstrengelse. De sikter mot meg, jeg som transcenderer anstrengelse: men ved å engasjere seg i anstrengelse lykkes de ikke i å se meg. Derfor sees jeg på som den høyeste av all lære.

Jeg, den suverene kilde, ren og total bevissthet, kalles kjernen av alle fartøyer. I virkeligheten er de tre fartøyer som ledes av de tre lærere intet annet enn det ene fartøy av virkelig mening: det universelle fartøy som er nivået av ren og total bevissthet. Den er kjernen av alle fartøyer av realisering.

Ved å drive bort mørket av uvitenhet, nører jeg ilden av stor visdom. Faktisk, ved å ikke vite at alle fenomener av eksistens er nøyaktig den naturlige tilstand av opplysthet, omsluttet vesener av det tykke mørket av feilaktige oppfatninger. Ved å vise dem at alt som eksisterer springer fra den suverene kilde, ren og total bevissthet, gjør jeg dem i stand til å gjenkjenne denne tilstand. På denne måten, ved å drive bort mørket som omgir konsepter av forskjellsbehandling og bedømmelser, nører jeg ilden til den store selvoppstående visdom; jeg kalles derfor den som fordriver mørket av uvitenhet og verner om lyset.

Hør, store vesen! Ved å sønderrive nettet av konseptuelle tanker, bryter jeg begjærets lenker.

Tilhengere av fartøyer basert på årsak og virkning [holder varierende syn på naturen] til eksistensen. [*Sravakaene*] anser den for gift og former konseptet av ”forsakelse”. [*Bodhisattvaene*] anser den for å være et objekt av mental klamring og utvikler prinsippet av ikke-klamring basert på de to sannheter. [*Kriya*-praktiserende] anser den for noe som må renses, og gjennom de tre renheter, innvielsene, og de mirakuløse handlingene unnfanger de forestillingene om [guddommen som] herre og [den praktiserende som] tjener.

[Tilhengere av *mahayoga*, selv om de] anser sinnets natur for å være rent, holder de oppfatningen at det må realiseres gjennom de fire ”tilnærminger og oppnåelser”. Ved å sønderrive konsepter som antar eksistens av noe annet enn meg, bryter jeg, den suverene kilde, ren og total bevissthet, lenken av begjær som fremkommer fra analyserende tanker.

Hør, store vesen! Realiser min natur, den suverene kilde som er ren og total bevissthet. Forklar at alle fenomener av eksistens kun er meg selv! Hvis du viderefører min lære, vil alle dine disipler realisere min natur og vil bli denne naturen. Ved dette punkt vil det ikke lenger være noe behov for å gi avkall på eller avvise noe eller å streve for å gjøre fremgang på basis av de to sannheter. Det vil ikke være noe behov for å opprettholde regler om renslighet, innvie seg selv gjennom de tre renheter, eller streve for å generere de tre

kontemplasjoner for å kunne oppnå et resultat. Ettersom alt allerede er oppnådd i meg, som er kilden, er alt i en tilstand av absolutt likhet: Jeg som er likhet har ikke noe behov for å gå til handling for å produsere en annen "likhet".

[12. *Kapittelet som demonstrerer den sanne naturen til lærerne*, 58.2 – 60.5]

Når de ser at deres sinn er den fundamentale tilstand, vil alle vesener i de tre verdener ikke lenger forbli på nivået hvor opplysthet kun er et ord, men i stedet umiddelbart oppnå den suverene *yoga*. [Motsatt,] vil de uheldige som ikke har den rette karma, uansett hvor mye [den sanne mening] åpenbares for dem, ikke forstå, akkurat som en som ønsker å finne en kostbar juvel, forgieves pusser et stykke tre. For de heldige praktiserende av suverene *yoga* som har passende karma, er det ingen anskuelse, ingen forpliktelse, ingen åndelig handling, intet nivå, ingen vei, ingen fremkalling av altruistisk forpliktelse, ingen meditasjon på årsak og virkning, ingen *sadhana* og ingen motmidler. De ser at verken det absolutte eller det relative eksisterer og på denne måten forstår de sinnets fundamentale tilstand. Dette er den store nødvendigheten [av denne læren].

[13. *Kapittelet som beskriver sinnets natur*, 64.3 – 64.7]

Hvis min natur ble vist med medlidenhet for vesener av de tre verdener, som har oppstått fra meg, ville læren til de tre lærere ikke eksistere, og følgelig kunne ikke alle fenomener som manifesterer fra meg kalles "de perfekte betingelser". Derfor åpenbarer jeg, den suverene kilde, min natur, og fremviser den til meg selv. Jeg, kilden, overfører ikke min lære til disipler av lærere som manifesterer fra meg. Ettersom jeg er kilden og den suverene *yoga*, må min natur fremvises [til de som forstår det slik].

[14. *Kapittelet som fordrer hemmeligholdelse ovenfor de upassede*, 66.2 – 66.6]

Fra første stund er den virkelige tilstanden til ens sinn og alle fenomener som manifesterer for sansene én eneste ting, så lag i denne forbindelse ikke tanker som de som er tilhengere av fartøyene basert på årsak og virkning.

Når en studerer den fundamentale tilstanden til ens sinn, finner en kun naturen av opplysthet; ikke desto mindre anvender noen mennesker begrepet "relativt" på det som fremtrer og "absolutt" på det som ikke gjør det, eller de bekrefter at det relative og absolutte er en udeelig sannhet. Men ingen "virkelig" sannhet eksisterer, og selve handlingen av å anse noe som "virkelig" vitner om illusjon.

Lengsel etter glede er sykdommen av klamring; en kan bare bli lykkelig når en er fri for begjær. Realisering oppnås ikke ved å streve etter det; den oppstår spontant når en vedblir i den naturlige tilstand uten å søke, uten konsepter! Selv om ordet "opplysthet" brukes for den virkelige naturen, betyr ikke dette at "opplysthet" eksisterer konkret. Hvis noen tror det motsatte, [la de gå av sted for å finne] opplysthet: de vil ikke finne noe utover dimensjonen av fundamental virkelighet. Så i stedet for å sikte mot opplysthet, må en forstå naturen til ens eget sinn hinsides handling. Når en undersøker sitt eget sinn, finner en ingenting, men allikevel er det på samme tid klarhet som er evig tilstedeværende. Den manifesterer ikke konkret, allikevel er dens essens allestedsnærværende: dette er måten dens natur presenterer seg selv.

Tilhengere av fartøyene av årsak og virkning tror ikke på dette, så de negerer, de blokkerer, engasjerer og innvier seg selv med forskjellige varierende metoder, og avviker fra den naturlige handlingsløse tilstanden til deres eget sinn. Akkurat som en person som legger noe igjen hjemme og så reiser langt av gårde for å lete etter det, overser de gleden av ikke-handling og tar på seg forpliktelsene av anstrengelse: det finnes ingen sykdom verre enn dette.

Udistrahert konsentrasjon er repet som binder en til pålen av forestillingen om et subjekt¹⁸: for det som alltid har eksistert vil aldri kunne distraheres. Den villedende metoden av å aspirere etter en udistrahert konsentrasjon er den midlertidige lære for tilhengere av fartøyene av årsak og virkning. [Mens derimot] det faktum at en ikke kan bli distraheret fra den opprinnelige tilstand ødelegger alle motmidler basert på anstrengelse.

Når min lære åpenbares for disipler av lærere av årsak og virkning, påstår de hardnakket at et resultat må komme fra en årsak, og som en følge, for å oppnå opplysthet, ønsker de å vedbli i en tilstand av "konsentrasjon". Men på denne måten vil de gi slipp på den naturlige uforanderlige tilstand. Den autentiske uforanderlige tilstand er den sanne essens til alt, og ingen opplysthet eksisterer foruten denne naturlige

tilstand. ”Opplysthet” er kun et ord som indikerer hva som kalles den ”naturlige tilstand”, ens eget sinn: akkurat dette sinnet, uforanderlig, er *dharmakaya*. Det som aldri har blitt født, og den sanne ”ufødte” kan ikke realiseres gjennom søken og forpliktelse. [...]

Hør, store vesen! Min essens manifesterer som tilstanden av opplysthet av de ”fem storheter” [*che ba lnga*] på følgende måte.

Min natur, den fundamentale tilstand som gir opphav til fremtoninger av den levende og den livløse verden, manifesterer direkte overalt. Uten behov for å utføre noen handling, er den den opprinnelige tilstand av opplysthet. Uten behov for å streve i ens praksis, er den en ”kvalitet” som alltid har vært tilstede. Dette er ”storheten” av opplysthet i totaliteten av ens tilstand.

Manifestasjonen av den ufødte tilstand som transcenderer konseptenes begrensninger, som alltid har vært hinsides betraktningen av subjekt og objekt, er fenomenenes endelige dimensjon. Uten behov for å utføre noen handling, er den den opprinnelige tilstand av opplysthet. Uten behov for å streve i ens praksis, er den ”kvaliteten” som alltid har vært tilstede. Dette er ”storheten” av opplysthet i fenomenenes endelige dimensjon.

Det som jeg virkeligheten underviser åpenbares gjennom eksempelet, betydningen og symbolet [av opplevelse]. Betydningen av den virkelige tilstand indikeres med eksempelet av himmelen og vitnes av opplevelsen av ren og total bevissthet. Så, for å tilby overbevisning til de som hjemsesøkes av tvil, attesteres opplysthetens natur ved eksempel, betydning og symbol [av opplevelse]. [Dette er ”storheten” av opplysthet som beviser sin egen natur.]

Selv om den manifesteres for alle akkurat som den er, tilstanden til min natur, så oppfattes den ikke. [Dette er betydningen av *teshinnyid*, eller ”det selv, akkurat som det er”:] *te* betyr den sanne natur; *shin* betyr at denne naturen ikke kan forandres; *nyid* refererer til den endelige essens. I den naturlige tilstand, ”akkurat som den er”, er det meningsløst å bekrefte eksistensen av *buddhaene* av de tre tider og motbevise eksistensen til vesener av de tre verdener. Ettersom intet som helst konsept eller bedømmelse er mulig overhode, underviser jeg ”storheten” av opplysthetens absolutte ikke-eksistens.

[15. *Kapittelet på manifestasjonen av de tre naturer*, 71.7 – 73.6; 75.3 – 76.5]

Ettersom jeg, kilden, er perfekt realisert fra begynnelsen, undervis ikke at det er nødvendig å handle! Hvis du lærer dine disipler at de trenger å handle, vil de bli plaget av sykdommen av anstrengelse. De vil ikke tillate selvoppstående visdom å manifestere og vil falle inn i feilen av å ønske å rette på ren og total bevissthet og forandre den fundamentale tilstand. Alle disse defekter vil tildekke de naturlige kvaliteter. Når sannheten skjules av bedrageriet av falskhet, er det nytteløst å streve for å realisere det som transcenderer handling. Sattva, forstå meg, jeg som er kilden! Gjennom all tid er alle fenomener som oppstår fra meg den naturlige tilstand av selvoppstående visdom.

[16. *Kapittelet med råd til Sattvavajra*, 77.3 – 77.7]

Hør, store vesen! *Buddhaene* av de tre tider ærer mine levninger og relikvier ved å kontinuerlig observere sine sinn. Fordelen med dette er at, ved å oppnå udelelighet, vil alle fenomener bli innviet som den suverene kilde.

[17. *Kapittelet på relikvier*, 79.2 – 79.3]

Hør, store vesen! Alt som eksisterer i den levende og den livløse verden manifesterer som min natur, er rent i fenomenenes endelige dimensjon, og emanerer i mangfoldige former for å kunne undervise. De forskjellige manifestasjoner av de tre dimensjoner overfører læren av de tre fartøyer og på denne måten tilfredsstillende de dem som baserer seg på årsak og virkning. Imidlertid, når det ikke lenger er noen avhengighet av et tidligere objekt, strever en ikke lenger for å arbeide med årsaken og lengter ikke lenger etter frukten. Denne tilstanden hinsides begjær garanterer den spontane realiseringen av selvperfeksjon: det er ingen hensikt i å lage det som allerede eksisterer fra begynnelsen.

Ettersom alle fenomener er den naturlige ubevegelige tilstand, er det ingen fornuft i å ønske å oppnå denne ”naturlige tilstand”. Ettersom alle fenomener er naturlig og spontant perfekte, har ingen av de realisererte *buddhaer* av de tre tiden noen gang sagt at det er nødvendig å streve for å oppnå noe. Måten å

meditere på som forutsetter en ”søken etter noe” garanterer ikke realisering, tvert imot blir den den største forstyrrelse for kontemplasjon. [...]

Store vesen, hør! Læren som forsikrer at det er mulig å oppnå selvrealisering ved å søke noe utenfor gis til tilhengere av fartøyer basert på årsak og virkning. For tilhengere av fartøyene årsak og virkning utledes den ”eksistensens virkelige tilstand” fra den dualistiske betraktningen av en ”eksistens” separat fra en ”virkelig tilstand” hvorved eksistens finner seg selv tvunget til å søke sin egen ”eksistens” uten å være i stand til å finne den.

[18. *Kapittelet som demonstrerer at realisering ikke kan oppnås ved å søke den*, 79.4 – 80.2; 80.4 – 80.5]

Fra min rene og total bevissthet manifesterer de tre dimensjoner, uanstrengt og spontant perfekt, som er kjernen til alle opplyste. Min uforandrede essens manifesterer som dimensjonen av *dharmakaya*, min forandrede natur manifesterer som dimensjonen av *sambhogakaya*, og min energi manifesterer som dimensjonen av *nirmanakaya*. Disse tre dimensjoner er ikke resultat av en søken eller anstrengelse.

Hør, store vesen! De tre dimensjoner er inneholdt i meg, kilden. Essensen, naturen og energien til ethvert fenomen som eksisterer er den fundamentale tilstand av mine tre dimensjoner. Utenom meg og min fundamentale tilstand er de ingen å prise som ”opplyst” eller se ned på som ”følende vesen”: Den fundamentale tilstand er likheten i den ikke-konseptuelle tilstand.

Ikke noe annet enn dette eksisterer; ingen av *buddhaene* har noen gang mottatt en høyere lære enn dette fra meg, kilden. Bortsett fra denne tilstanden av likehet hinsides konsepter, har jeg selv, den suverene kilde hvorfra alt oppstår, absolutt intet som helst å vise meg selv.

[19. *Kapittelet på selvperfeksjonen som transcenderer søken*, 81.2 – 81.7]

Jeg er kjernen til alt som eksisterer. Jeg er frøet til alt som eksisterer. Jeg er årsaken til alt som eksisterer. Jeg er stammen til alt som eksisterer. Jeg er grunnlaget for alt som eksisterer. Jeg er roten til eksistens. Jeg er ”kjernen” fordi jeg inneholder alle fenomener. Jeg er ”frøet” fordi jeg gir liv til alt. Jeg er ”årsaken” fordi alle ting springer ut fra meg. Jeg er ”stammen” fordi alle forgreninger til alle handlinger springer fra meg. Jeg er ”grunnlaget” fordi alt vedblir i meg. Jeg kalles ”roten” fordi jeg er alle ting.

Hør, store Sattvavajra! Det er fortalt, men bare for å sette ord på det, at de tre dimensjoner springer ut fra mine tre uforanderlige naturer – jeg, den suverene kilde og ren og total bevissthet. I virkeligheten, selv om tre dimensjoner manifesterer, er de ikke annet en min fundamentale tilstand.

Jeg, kilden, ren og total bevissthet, er hinsides fødsel og dualiteten av subjekt og objekt: dette kalles det ufødte ”*dharmakaya*”. Men i virkeligheten er *dharmakaya* bare et navn, den er ikke noe annet enn den naturlige tilstand.

Når jeg, kilden, ren og total bevissthet, manifesterer min natur, kalles dette *sambhogakaya*, men dette er også kun et navn: i virkeligheten er *sambhogakaya* ikke noe annet enn min naturlige tilstand.

Når jeg, kilden, ren og total bevissthet, manifesterer mitt energipotensial, den uforanderlige tilstanden til denne energien sies å frembringe *nirmanakaya*, men dette er også kun et navn: I virkeligheten er *nirmanakaya* ikke noe annet enn min naturlige tilstand. [...]

Jeg er den opprinnelige kilde, ren og total bevissthet. Alt som manifesterer fra meg er også ren og total bevissthet. ”Ren” fordi min essens er fullstendig ren fra begynnelsen; ”total” fordi jeg har alltid vært i alle ting; ”bevissthet” fordi min essens, siden den er klarhet, har alltid vært bevissthet.

[20. *Kapittelet som demonstrerer hvordan alle fenomener har opprinnelse i Kunjed Gyalpo bodhicitta*, 82.2 – 83.3; 84.1 – 84.2]

III. Emnene hinsides årsak og virkning

Hør, store Sattvavajra! Jeg er den suverene kilde til alt som eksisterer. Jeg er mor og far til lærerne av de tre dimensjoner. Jeg er forfader til alle *buddhaene* av de tre tider. [...]

Jeg, den suverene kilde, er ren og total bevissthet. Ren og total bevissthet er total opprinnelig perfektjon. Stor fullendthet fra begynnelsen transcenderer årsak og virkning. [...]

Bevissthetens sanne natur kan ikke uttrykkes i ord, men siden den ikke kan åpenbare seg selv hvis den ikke beskrives, indikeres den ved å si at den ikke er noe som er synlig eller kan representeres. Hvis dette ikke var tilfelle, ville ikke mennesker forstå sitt eget sinn og ville fortsette å handle ved å streve. Slik er den fortalt å være ”hinsides forklaring”.

[21. *Kapittelet som forklarer årsakene*; 84.6 – 84.7; 85.3 – 85.4; 86.4 – 86.5]

Så, for å gi muligheten til å holde sinnet i sin naturlige tilstand, underviste den suverene kilde, ren og total bevissthet, denne fundamentale *lung*, opprinnelsen til lærerne hinsides handling¹⁹:

Hør, store Sattvavajra! Tilstanden av ikke-handling kan, som rommet, ikke lokaliseres. Veien av *dharma* av fravær av tanker, uten tilholdssted eller støtte, kommer fra et subtilt ønske knyttet til intensjon. Men en slik konseptuel meditasjon vil ikke på noen måte kjenne *dharmakaya*, fordi selvoppstående visdom er fraværet av tanker som er naturlig til stede i alt.

Derfor er selvoppstående visdom den sanne retningsløse tilstand, den naturlige tilstand som er til stede i alt. Den blir ikke tilknyttet begrepet av ikke-handling som om det var et objekt, den trenger heller ikke botemidler for å bli korrigert.

Selv om en søkte den fundamentale essens gjennom [de tolv ledd av] gjensidig avhengighet har den retningsløse tilstand ingen form, så en tiltrer den bare ved å forbli uten konsepter. Ettersom essensen manifesterer naturlig, er det bare dette som kan være *dharmakaya*.

Den er hinsides alle mulige deler og oppdelinger av atomet. Fra denne ikke-konseptuelle tilstand, oppstår visdomskvalitetene spontant: Dette er essensen av total åpenhet hvor den retningsløse tilstand er direkte tilstedeværende. Hvem som enn entrer denne rene vei oppnår suveren likhet.

Ettersom denne tilstanden er uforanderlig og ikke er gjenstand for endringer, er det ikke rom for klamring. På samme måte, ettersom intet objekt eksisterer, finnes det intet rom for sinnet. De som blir fastlåst i ønsket om konkret oppnåelse mediterer alltid på årsak, men tilstanden av likhet kommer ikke fra gleden av en tilknytning til slik meditasjon.

Siden den ene dimensjonen [av ren og total bevissthet] er allestedsnærværende, er det ingenting som skal legges til. Siden [selvoppstående visdom] er uten begrensninger, er det ingenting som kan fjernes fra fenomenenes endelige dimensjon.

Manifestasjonen av den endelige natur gir ikke opphav til noen spesiell mystisk henrykkelse: Alt vedblir naturlig i tilstanden av total visdom. Det er intet fantastisk objekt å se: [naturen] kan ikke sees eller høres, og transcenderer alle definisjoner.

Det som anses som ”*dharma*” og det som anses som ”ikke *dharma*” er alltid sammenfallende: en absolutt virkelighet sett som en høyere dimensjon eksisterer ikke. Ved å bedømme veien av opplysthet i form av illusjon og ikke-illusjon oppnår en ingenting. Selvoppstående visdom transcenderer ordenes betydninger. I opplevelsen av den opprinnelige åpenheten av totaliteten til ens sinn oppstår tankene som om de var skygger. Den er ikke-eksisterende i den grad at denne ikke-eksistensen har en kjerne som manifesterer. Den er tom i den grad at denne tomheten har en egen dimensjon. Når en husker himmelens natur, vil en, selv uten å ønske det, oppnå gleden hinsides handling som har vært til stede helt siden begynnelsen. Den er ikke et objekt å konseptualisere, men fra disse [omgivelser] manifesterer visdom. Noen av fortidens vismenn har, ved å fikser sine egne sinn på klamring [til deres meditasjonsobjekt], blitt fanget i lidelsen av anstrengelse og engasjement. Allvitenhet oppstår bare når en påbegynner veien av essensen; når en konseptualiserer tilstanden ”som den er”, blir meditasjon konseptuel.

Å ønske lykksalighet er sykdommen av klamring: hvis en ikke kurerer den med den virkningsfulle medisinen av ubevegelig likevekt, vil selv årsakene til gjenfødelse i de høyere tilstander bli svertet av lystene.

Den farlige sykdommen til de som tar som en vei det som ikke er en vei, driver dem til å ønske å nå et mål, som en hjort som forfølger en luftspeiling. Men de vil aldri finne sitt mål, selv ikke ved å søke i de tre verdener.

Faktisk, selv om en på denne måten kunne nå nivået til et av *bhumiene*, forblir essensen av opplysthet forhindret²⁰.

Umiddelbar visdom hinsides alle tanker er som en kostbar juvel som kommer fra alle lærerne. Den kan ikke tingeliggjøres, og uten å måtte forandres oppfyller den helt naturlig og på alle måter alle ønsker.

Ved å studere den finner en ingenting, å la den være som den er, er kilden til alle kvaliteter. Den fremstår ikke som synlig, men viser seg allikevel i alle aspekt av manifestasjon. Den som er i stand til å undervise uten dualismen av selv og andre er en kostbar skatt fordi han eller henne underviser uselvvisk og medfølende det universelle objekt av realisering.

Den flytter seg ikke fra det indre, allikevel er det ikke noe å søke innenfor. Det er ikke et objekt å bli knyttet til eller fiksure ens forhåpninger på. I tilstanden hinsides "å gå inn i" og "å gå ut av" er det ikke noe behov for å handle [med hensikt] til gagn for vesener gjennom uselvviskhet og medlidenhet: alt skjer naturlig.

Ved å håpe på glede fjerner en seg fra den fordi gleden allerede er der, å søke den ville være som om gleden søkte seg selv. Uten å gjenkjenne opplysthetens essens, sikter en mot å bekrefte et ytre objekt. Men ved å følge denne retningen ser en ikke opplysthet.

Ettersom det i virkeligheten ikke eksisterer noen "opplysthet" [som et separat fenomen], eksisterer heller ikke dens navn; å fremvise opplysthet og designere den med dette navn er feil. Å håpe på å oppnå opplysthet utenifra er en gal vei.

[I den sanne naturen] eksisterer ingen form, selv ikke et atom, av alle fenomener som fremstår. Den er allerede perfekt, hinsides klamring, avbalansert, immateriell, og ikke begrenset til en form: Naturen til den store nektar kan ikke forstås konseptuelt.

Grenseløs, stor og total eksistens er botemiddel for de som slutter seg til lavere fartøyer!

Imidlertid burde en ikke låse seg i konseptet "stort" fordi [naturen] transcenderer konseptene av stor og liten. Ordene i skriftene og deres kommentarer, som er knyttet til konsepter, er som tegningene til en trollmann. Mørket av visdommen av å komme og gå [tillater ikke] fødselen [av sann visdom]. Dette er det suverene fartøy.

Denne naturen, som gir slipp på alt og holder alt, er hinsides lyst og begjær. Den er ikke engang opphav til et fnugg av selvgodhet. Som en *garuda* i flukt har den ingen bekymringer; den er ikke redd for å miste noe, heller ikke ønsker den å akseptere noe.

Det som fra begynnelsen er som havet, gir liv til et mangfold av fenomener. Kvaliteter er uendelige som rommet, og har heller ikke noe spesielt sted som de springer ut fra. Så snart [en forstår] essensen av opplysthet manifesterer suveren kontemplasjon. Anskuelsen blir som et verdenshav, og den retningsløse tilstand veldig som himmelen.

Samantabhadras opplevelsessfære er ufødt og uforanderlig.

De tolv kausale ledd [av gjensidig avhengighet] er forklaringer laget for å gagne de dumme: la de kloke vite dette! Selv om de seks klasser av vesener fremtrer, er de ikke annet enn den opprinnelige vei! Hvis forlystelser salves med medlidenhet, vil en i ethvert objekt av lyst oppleve essensen av opplysthet. Slaktere, prostituerte, de skyldige i de fem avskyeligste lovbrudd, de utstøtte og de underprivilegerte: alle er de helt og holdent substansen av eksistens og ingenting annet enn total lykksalighet.

Siden alle fenomener er slik, er dette eksistensens sanne natur. Å tro at virkeligheten kan søke seg selv, at himmelen kan søke seg selv, eller at en "ytre" virkelighet kan eksistere er like nytteløst som å slukke ild med ild.

Denne essensen av den retningsløse tilstand er ikke gjemt i noens sinn. For de som opplever essensen av opplysthet hinsides handling, blir den naturlig tilstedeværende i alle sammenhenger.

[22. *Kapittelet på tilstanden hinsides konsepter: Den store garuda i flukt, 87.2 – 91.6*]

Hør, store vesen! Ettersom alt som sansene oppfatter er ens rene og totale bevissthet, finnes det intet objekt i anskuelsen. Ettersom alt er i den retningsløse tilstand, er alt i likhet. Dette er tilstanden til himmelen, og kalles "yoga" [kunnskapen om den autentiske tilstand].

Når objekter av de fem sanser oppfattes i sin naturlige klarhet, uten bedømmelse, er disse også himmelens tilstand: Yogiene vedblir i denne tilstanden.

Denne virkeligheten, som ikke kan bli et objekt for tankene, har som himmelen eksistert siden begynnelsen.

[23. *Kapittelet som åpenbarer himmelens tilstand, anskuelsen fri for referansepunkter, 92.1 – 92.4*]

Dette er væreformen til Samantabhadra, sinnets natur. Han er ren og total bevissthet, og derfor alle fenomeners endelige natur: Hvem som enn forstår dette er den suverene kilde. Den suverene kilde forandrer seg ikke, og sies derfor å være ”uforanderlig”.

Han er *dharmakaya*-dimensjonen, og transcenderer derfor alle objekter knyttet til dualismen av subjekt og objekt. Det som er hinsides subjekt og objekt forandrer seg ikke.

Han er *sambhogakaya*-dimensjonen, og har derfor de fem sanser av glede, og er følgelig den perfekte tilstand som oppfyller alle ønsker.

Han er *nirmanakaya*-dimensjonen, og tar derfor enhver form som er nødvendig for å kommunisere med vesener, og er følgelig den perfekte tilstand av nødvendige faktorer, uforanderlig i de tre tiden.

Alle fenomener er som himmelen, og den karakteristiske egenskapen til himmelen er dens naturlige tilstand. Dette er også den naturlige tilstand til de tre dimensjoner: Alt vedblir i denne naturen.

Intet fenomen som manifesterer for sansene kan forandres fra sin autentiske tilstand.

Ingen som tidligere har lagt ut på veien har nådd målet ved å holde fast på å søke og streve. Ingen som har påtatt seg handling har noen gang oppnådd frukten. Ingen har oppnådd selvrealisering ved å praktisere med anstrengelse. Ingenting kan forandres fra den naturlige tilstand. Alt vedblir i den.

[24. *Kapittelet på den uforanderlige tilstand av perfeksjon hinsides handling, 92.6 – 93.6*]

Hør! Den rene og totale bevissthet til alle vesener er uten unntak den sanne lærer. For de som, etter hundre og tusener av verdensepoker, ikke har forstått at deres eget sinn er læreren, manifesterer jeg, den suverene kilde som læreren til deres sinn: Hør på denne lære!

Fra ren og total bevissthet, som er den universelle årsak emanerer jeg, den suverene kilde, de fem elementer, sinnets natur. Således oppstår de fem lærere av ren og total bevissthet. Dimensjonen er *sambhogakaya*, læren overføres gjennom ens natur; det som åpenbares er ens sanne essens.

Sambhogakaya-læreren bedømmer ikke den fundamentale tilstand og taler ikke om noe ytre som skal konseptualiseres. De fem lærere av ren og total bevissthet underviser virkelighetens sanne natur.

Den opprinnelige visdom av ren og total bevissthet manifesterer som læreren i form av jordelementet, og underviser ikke ved ord eller bokstaver: Den kommuniserer direkte sin egen natur. Uten å dømme i relasjon til selv eller andre, åpenbarer den den retningsløse tilstanden av likhet. Når de forstår den blir vesener av de tre verdener som *buddhaer* og realiserer uten anstrengelse virkeligheten som har vært målet for deres strev.

Den opprinnelige visdom av ren og total bevissthet manifesterer som læreren i form av vannelementet, og underviser ikke ved ord eller bokstaver: Den kommuniserer direkte sin egen natur. Uten å dømme i relasjon til selv eller andre, åpenbarer den den retningsløse tilstanden av likhet. Når de forstår den blir vesener av de tre verdener som *buddhaer* og realiserer uten anstrengelse virkeligheten som har vært målet for deres strev.

Den opprinnelige visdom av ren og total bevissthet manifesterer som læreren i form av ildelementet, og underviser ikke ved ord eller bokstaver: den kommuniserer direkte sin egen natur. Uten å dømme i relasjon til selv eller andre, åpenbarer den den retningsløse tilstanden av likhet. Når de forstår den blir vesener av de tre verdener som *buddhaer* og realiserer uten anstrengelse virkeligheten som har vært målet for deres strev.

Den opprinnelige visdom av ren og total bevissthet manifesterer som læreren i form av luftelementet, og underviser ikke ved ord eller bokstaver: den kommuniserer direkte sin egen natur. Uten å dømme i relasjon til selv eller andre, åpenbarer den den retningsløse tilstanden av likhet. Når de forstår den blir vesener av de tre verdener som *buddhaer* og realiserer uten anstrengelse virkeligheten som har vært målet for deres strev.

Den opprinnelige visdom av ren og total bevissthet manifesterer som læreren i form av romelementet, og underviser ikke ved ord eller bokstaver: den kommuniserer direkte sin egen natur. Uten å dømme på basis av dualismen av selv og andre åpenbares den uatskillelige tilstand.

Disse lærere som manifesterer for alle vesener i de tre verdener underviser gjennom sin natur: må alle oppnå forståelse på grunn av den!

Hør! Ettersom dere alle er laget av meg, er dere vesener av de tre verdener mine barn, lik meg, den suverene kilde. Du er meg, uatskillelig fra meg, så jeg manifesterer for deg og gjennom de fem lærere av min

natur underviser jeg den ene tilstand av de fem essenser [til elementene]. Jeg er den ene tilstand, jeg, den suverene kilde: Du er også det. Du må bli sikker på dette!

Hør, vesener av de tre verdener! Hvis jeg ikke eksisterte, ville heller ikke du eksistere. Hvis du ikke eksisterte, ville ikke de fem lærere manifestere og læren om den retningsløse tilstand ville ikke bli overført.

[25. *Kapittelet som demonstrerer at ens eget sinn er læreren, 93.7 – 96.3*]

Hør, store vesen! Ren og total bevissthet, som transcenderer tanke og forklaring, er alle lærerers lampe, og derfor prises den som den beste. Ved å være lærens essens, er den som Manjushri. Den transcenderer handling, og er spontan og perfekt naturlig lyksalighet.

Den er grunnlaget for etikken og all oppførsel som leder til veien av frigjøring. Den er den universelle vei, alle opplystes mor. Hvis den ikke eksisterte, ville det ikke være noen vei, så jeg er den suverene vei til opplysthet.

Den universelle vei er subtil og vanskelig å forstå, retningsløs og hinsides konsepter. Den kan ikke lokaliseres eller tingeliggjøres, den kan ikke avgrenses av konsepter, og den transcenderer all tanke. Den favnes ikke av ord, og faller heller ikke innenfor spekteret til sanseopplevelsene av form og farge. Vankelig å fremvise og analysere, det er ikke noe konkret som kan defineres i det hele tatt.

Enkelte tidligere asketer, forstyrret av sykdommen av klamring til meditasjon og tro på at de måtte basere seg på de begrensende ordene til sine lærere, fulgte konsepter, som rådyr etter en luftspeiling. Men den virkelige vei kan ikke pekes ute med ord. Jeg også ville feile hvis jeg forsøkte å peke ut virkeligheten.

Ren og uren er uatskillelige, udelelig forente. Mørkets visdom som ikke skiller ut noen form og lampen av klarhet som lyser opp alt uten hindring er begge hinsides tanke. Den naturlige hvilende tilstand er den suverene kontemplasjon.

”Å virkelig se” betyr å se at det ikke er noe å se: det kalles ”øyet av allvitenskap”.

”Å gjenkjenne den rommelige natur hinsides midtpunkt og ytterkant” betyr å vedbli i suveren likhet hinsides akseptering og avvisning.

Sinnet og dets karmiske tendenser er uløselig integrert.

Alle fenomener som fremtrer og blir objekter for våre konsepter er ikke annet enn vår besmykkelse, så vi må verken avvise eller oppgi dem. Uten å bedømme, kan vi glede oss av dem!

[Selv om en uavlatelig har foretatt] negative handlinger som kritiseres av alle, slik som de fem pasjoner eller de fem lovbrudd, vil en ved å begynne på veien oppnå suveren likhet, og selv ikke kvinner etc. må oppgis.

De som setter sin lit til historiens logikk og mening, og som engasjerer seg i begrensende atferd, som et resultat av å stabilisere de tre kontemplasjoner, avviker fra læren hinsides anstrengelse, så de forblir forledet. Selvperfeksjon hinsides handling vedblir i spontan glede.

Essensen av den store selvoppstående visdom er uten uro og forandring, og transcenderer alle definisjoner.

Nektaren av naturlig perfeksjon eliminerer all lidelse som følge av anstrengelse. Perfeksjon som transcenderer handling er en naturlig tilstand.

Hør, store vesen! Ettersom alle fenomeners natur er ren og total bevissthet, som er den enorme sfære, er det ingenting å utstråle eller forene, det er verken fødsel eller opphør: Den naturlige tilstand er å ikke blokkere noe er dette.

Som himmelen, har essensen av den retningsløse tilstand alltid eksistert hinsides alle ord og tanker.

[26. *Kapittelet som demonstrerer at perfeksjon hinsides handling ikke er noe som skal mediteres på: Rent gull i åren, 96.5 – 98.6*]

Hør, store vesen! Jeg vil forklare deg, ved å være min manifestasjon fra begynnelsen, er alle fenomener den rene dimensjonen av tomhet.

Den ytre og indre verden, alt er dimensjonen av tomhet av opprinnelig væren. I denne sfæren av opprinnelig renhet er det ingen dualitet mellom *buddhaer* og følende vesener. Hvordan kunne den noen gang forbedres ved å bruke botemidlene som en vei?

Den kan ikke bli et objekt for anstrengelse og hensikt: den er den opprinnelige virkelighet av selvperfeksjon som transcenderer handling. Alle konsepter og bedømmelser er renheten til det ikke-duale tomhetsaspektet.

Hvordan kunne dette aspektet noen gang bli villedet av den barnslige oppførselen til tilhengere av konsepter?

Lykksaligheten av ikke-dualitet er tilgjengelig for alle vesener, og selv ikke feilaktige veier basert på analyse er noe annet enn denne universelle vei. Ved å forstå dens likhet blir en herre av De Opplyste.

Tenkning i form av ”jeg og mitt” er den feilaktige vei til *mutegpaer*. Villedet av de uvitende, vil tilhengere av denne konseptuelle vei aldri nå sine mål eller oppnå forståelse. Faktisk, hvis eksistens søker eksistens, er det noe som kan finnes?

Ved å følge ordene til disse lærerne som er uten kvaliteter og oppfører seg som aper, er en garantert å ende opp på en vei formet av konsepter. Så, på samme måte som mineralet som separerer gullet fra åren, er en sann lærer en kostbar skatt verdig enhver pris.

[27. *Kapittelet som åpenbarer betydningen av renheten av ikke-handling: Det store potensial, 99.1 – 100.1*]

Hør, store vesen! Min natur forandrer seg aldri fra sitt tankeaspekt. Min visdom er uforanderlig som himmelen. Min væren er naturlig uforanderlig. Mitt sinn er den uforanderlige essens til alt som eksisterer. [...]

Hør, store vesen! Ettersom det universale fundament ikke forandrer sitt tomhetsaspekt, kan dette aspektet aldri bli forandret.

Lærerne av de tre dimensjoner, som søker å transformere denne tomheten, lærer sine disipler å meditere for å finne den rolige tilstand: Dette er det som kalles den ”forberedende lære”.

På samme måte forandrer himmelen seg ikke: Hvis himmelen skulle forsøke å bli ”himmelen” ville den aldri lykkes. Værens natur forandrer seg ikke: Hvis væren skulle søke å bli sin egen natur, ville den aldri lykkes. Sinnets natur forandrer seg ikke: Hvis sinnets natur skulle søke å realisere seg selv, ville det aldri lykkes. Meditasjon som søker å transformere det som ikke kan forandres, er basert på et fremtidig håp: Etter som den er basert på begjær og er avhengig av tid blir den en desperat meditasjon og er overhode ikke hva jeg mener med den ”definitive lære”.

[28. *Kapittelet som demonstrerer at uforanderlig perfektion hinsides handling ikke kan finnes ved å søke den, 100.2 – 100.3; 102.1 – 102.5*]

Hør, store vesen! Jeg er den suverene kilde, ren og total bevissthet. Alle fenomener er meg selv, og helt fra begynnelsen er alt i min tilstands autentiske natur. [...]

Hør! Ettersom jeg er den autentiske tilstand, frigjøres alle fenomener av seg selv i den fundamentale naturen. Uten behov for å forandre på noe, frigjøres læreren i den fundamentale naturen. Uten behov for å forandre på noe, frigjøres også følget av disipler i den fundamentale naturen.

Hør! Ettersom alt frigjøres av seg selv, er det ikke noe behov for å korrigere kroppsholdning eller å visualisere en guddom. Det er ikke noe behov for å korrigere stemme eller tale. Det er ikke noe behov for å korrigere sinnet gjennom meditasjon. Ved å korrigere en selv, er det ikke mulig å finne den ekte tilstand, og uten å finne den ekte tilstand kan en ikke frigjøre seg selv. På denne måten oppnår en ikke den fundamentalt naturlige tilstand av likhet.

Hør, store vesen, på hva jeg forklarer deg! Fra begynnelsen vedblir ren og total bevissthet, den suverene kilde, i den ekte tilstand som transcenderende alt; likevel er ikke de forskjellige tradisjoner med deres anskuelser i stand til å slippe av i den.

Stor fullendthet, kilden til alt, har alltid vært den ekte tilstand, men når *sravakaer* og *pratyekabuddhaer* hører om den, overbevist om at sinnet er årsakene til giftene, forsøker de å motsi det og blokkere det. Med denne anskuelser er de ikke i stand til å slippe av i den, og de fortsetter på denne måten i utallige verdensepoker.

Når de praktiserende av *mahayanasutraer* hører om stor fullendthet, ettersom de ikke forstår at deres eget sinn er den grunnleggende natur, er de ikke i stand til å slippe av i den ekte tilstand. På denne måten fortsetter de trening og fremdrift for tre verdensepoker.

Når praktiserende [av *yoga*] hører om stor fullendthet, ettersom de ikke forstår at naturen til alle fenomener av eksistens er den fundamentale naturen til deres eget sinn er den grunnleggende natur, er de ikke i stand til å slippe av i den ekte tilstand. På denne måten fortsetter de å innvie seg selv ved realisering og mirakuløse handlinger for syv liv.

Når praktiserende [av *mahayoga*] hører om stor fullendthet, ettersom de er overbevist om at den sanne naturen er en gjenstand for årsak og virkning, forsøker de å realisere ved anstrengelse det som eksisterer fra begynnelsen. På denne måten, ettersom de ikke er i stand til å slappe av i den ekte tilstanden, fortsetter de å praktisere for to tusen sekshundreår for å oppnå nivået av de tre kontemplasjoner.

Når praktiserende [av *anuyoga*] hører om stor fullendthet, ettersom de definerer den opprinnelige tilstand i form av årsak og virkning, er de ikke i stand til å slappe av i den ekte tilstand. Ved å arbeide med årsaken, som er det rene tomhetsaspektet til fenomenene, realiserer de dens resultat: den rene mandala av visdom. For et helt liv fortsetter de å praktisere på denne måten uten avbrudd.

Når praktiserende [av *atiyoga*] hører om stor fullendthet, finner de seg selv på nivået av opprinnelig opplysthet, og på denne måten, uten å handle, oppnår de fullstendig lykkasalighet. Uten behov for anstrengelse i sin praksis oppnår de opplysthet.

Mennesker og guddommer har forskjellige evner. Noen passer for trening og en gradvis prosess, mens andre har evnen til umiddelbar forståelse. Det viktigste undervises derfor i samsvar med de forskjellige evner.

Atiyoga er stor fullendthet [og dette er dens bokstavelige mening]: *a* betyr å være i den autentiske tilstand, den fundamentale naturen som aldri har hatt begynnelse; *ti* betyr at denne naturen er selvperfeksjonert uten å være avhengig av en søken; *yoga* refererer til den suverene *yoga* av stor fullendthet. Å snakke om denne tilstanden i form av årsak og virkning er ikke i overensstemmelse med kunnskapen om stor fullendthet.

Å snakke dualistisk om absolutt og relativ sannhet kommer bare fra ideen om å fjerne eller legge noe til [den fundamentale naturen]: På denne måten skjelner en ikke ikke-dualitet. Kunnskapen til *buddhaene* av de tre tider inneholder ikke dualiteten fordi den er oppfattelsen av den ene autentiske tilstand.

[29. *Kapittelet på å hvile i den autentiske tilstand*, 102.7 – 103.1; 103.6 – 105.7]

Hør Sattvavajra! Jeg vil vise deg din egen natur. Der er meg, kilden. Jeg er og har alltid vært ren og total bevissthet. Hva er ren og total bevissthet?

Det totale rom av Vajrasattva
er den enorme dimensjonen av væren hvor alt er uavbrutt godt [Samantabhadra].
Ettersom den er den perfekte og universelle vei som frigjør alle,
er den hinsides fødsel, avbrudd og tanke.

Ettersom den er kjærlig vennelighet,
som realiserer den sanne mening,
strever den ikke for å utøve stor medlidenhet.
Ettersom den er den totale tilstand,
behøver den ikke å prise
de dypeste og mest suverene egenskaper

Alle fenomener er den uforanderlige naturlige tilstand:
Ved å la den være som den er, frigjøres den i seg selv.
Spontan oppstående visdom skal ikke søkes:
Ved å frigjøre seg selv viser den også veien til frigjøring.

De fem elementene er Buddha
som vedblir i alle veseners natur.
Selv om en holder gale konsepter
oppstår frigjøring innenfra og ikke utenfra.

Total visdom er vanskelig å finne:
den realiseres gjennom *prajna* og metode.
Men selv om det sies slik, ser den ut til å være avhengig av noe.
Sann lykkasalighet oppstår i en selv.

Meditasjon er å gi slipp uten å søke
den endelige natur som aldri synliggjør seg.
Ved å håpe å finne den som noe annet,
vil den aldri oppnås.

Meditativ stabilitet av suveren kvalitet
involverer ikke tanke på meditativ stabilitet.
Uten å anvende tankene og uten behov for å rense,
oppstår visdom fra de utsprede tankene selv.

Ved å danne begrepet "aksess til noe subtil",
søker noen veien ved å isolere sinnet,
og opprettholde tomhet på et stille sted:
Men undersøkelse viser at dette er konseptuell meditasjon.

Ved å danne begrepet "årsak og virkning",
tror noen at de ved å eliminere både dyder og misgjerninger,
kan frigjøre seg selv fra denne verden:
Dette viser imidlertid bare mye selvgodhet i å akseptere og avvise.

Klamring og ikke-klamring er bare ord,
som det å være midt imellom, som et ekko.
Glede og lidelse har den samme årsak:
Dette ble sagt av Vajrasattva, herre over vesener.

Klamring, sinne og uvitenhet,
kommer fra veien av total opplysthet.
De fem objekter av glede
sies også å være en besmykkelse av den endelige dimensjon.

Tanken på rom er ufødt,
denne tanken er selv som rom.
Uten klamring, med samme hensikt som rommet
manifesterer det som gagnar en som rommet.

Likhet hinsides tanke er *dharmakaya*,
som månens refleksjon i vannet, kan den ikke forstås.
Gjennom manifestasjonen av Samantabhadras energi
fremviser den dybden av vokalene [*ali*] og konsonantene [*kali*].

A og *Ta* som innhyller
alle fenomener som manifesterer som *Pa*
og alt som kan oppleves i verden,
og disse er Buddhas dype Stemme.

Vidunderlig! Buddhaenes opplevelsessfære
er ikke noe som kan finnes ved å søke den.
Som de seks sanseobjektene, er den ikke et objekt:
[De som søker dem] er derfor som en blind mann som forsøker å fange himmelen.

Veien av renselse som går fra et nivå til et annet
er ikke i samsvar med læren av ikke-handling.
Hvis det virkelig var en vei å gå,
så, på samme måte som himmelens grense, ville en aldri nå ens mål.

Så, ved at den autentiske tilstand er slik,
nøyaktig fordi den viser seg i sin virkelige natur, kan den forstås.
Ettersom den er selve essensen,
oppstår alt fra den: Fantastisk!

Å bli gjenfødt i de tre dimensjonene av eksistens,
alt er bare et navn og en magisk illusjon;
selv den suverene fødsel til en universell hersker
er en magisk illusjon og bare en dimensjon som skal renses.

De med et engasjement som beror på tid
vil ikke oppleve at det manifesterer i tiden:
For en som handler på begjær uten å ha overkommet det
gjelder eksempelet på tomhet.

Den er én, fullstendig hinsides form.
Veien av *yoga* er som en fugls flukt over himmelen.
Hvor i den ufødte og ikke-oppståtte essens
er alle *dharmaer* som antas å eksistere?

Det ytre og indre er [én ting]: det ytre er selv det indre.
Selv ikke det minste aspekt ved den dype tilstanden kan forstås.
Eksistens er bare et navn forårsaket av et feilaktig syn;
på denne måten forblir en atskilt fra likheten av kontemplasjon.

Her vedblir de ytre og indre forpliktelse
i naturen til aggregatene og sansesfærene.
Ettersom de tre tider aldri har vært atskilt fra den sanne tilstand,
er det ikke noe behov for å bruke ordet "forpliktelse".

Ved å være upåvirket, er den et symbol på Kroppen.
Ved å være ubevegelig, er den visdom.
Uten å gripe noe, er den fritt for "jeg".
Uten å avvise noe, er den likheten som transcenderer ord.

I alle mulige omgivelser
oppstår alle sjelevandrende vesener ene og alene fra denne tilstand.
Kongen av likhet har aldri talt om mannlig eller kvinnelig.

Her er det intet overhode å realisere
ved hjelp av bestemt, vred atferd.
Imidlertid sier noen at ved å eie *A* og *Pa*
manifesterer gleden av den magiske illusjon.

Ettersom den endelige naturen ikke kan defineres i noen av sine aspekter,
opptrer den på basis av måten en oppfatter den.
Å gledes i anstrengelse, å håpe på at de manifesterer,
er en stor hindring og defekt.

Alle sekundære metoder for realisering,
hvor en mediterer på forskjellige attributter,
er som refleksjonen av månen i vann.
Selv om en oppnår en uavhengig tilstand fri for forstyrrende følelser,
er en slik meditasjon vanlige folks anliggende.

Selv om en, ved å visualisere seg selv som den store Heruka
med mandalaen av vredfulle attributter,
kan realisere stavelsen,
oppdages ikke *nirvana* på denne måten.

Slik en kapper toppen av en palme,
slik en brenner et frø,
for å bekjempe kraften i begjær
undervises disse sekundære meditasjonsmetoder.

Alle hundre og tusener av metoder
gir opphav til deres karakteristiske smak,
men siden [den sanne natur] er fri for karakteristikk,
manifesterer den ikke fra disse steder.

Heldige er de yogier
som vedblir i denne ubeskrivelige tilstand:
uten å skille mellom selv og andre,
gledes de i selvperfeksjon som magisk illusjon.

Uten at noe er utelatt, er den fullstendig komplett.
Den er uforanderlig og forblir alltid hel,
grenseløs som rommet:
Eksistens er ikke avhengig av noe annet.

Lykksaligheten av tilstanden av selvperfeksjon
kommer kun fra den umiddelbare tilstedeværelsen av den naturlige kraften.
av usammenlignbar visdom:
eksistens kommer ikke fra noe annet sted.

Lett og vanskelig, vanskelig fordi den er lett:
Uten å synliggjøre seg, er den allestedsnærværende.
Men selv ikke Vajrasattva kan navngi den
ved å si: "Her er den!"

Denne fantastiske og usedvanlige manifestasjonen av energi
transcenderer handling slik som rommet.
Fra den uvitenheten som ikke konseptualiserer noe,
oppstår den umiddelbart i seg selv.

Dette er alles ene vei,
som naturlig vedblir i alle vesener.
Men for uvitende mennesker, villedet fordi de er formet av dualisme,
gjelder eksempelet med legen som finner fram medisin.

Lykksalighet ligger i forståelse,
dette er i seg selv verdens rene dimensjon.
Når lys samles i en begrenset sammensetning,
oppstår de fire hovedretninger, de mellomliggende, samt "opp" og "ned".

Fra regnbuens udefinierbare farger
manifesterer mangfoldet av de fem familier.
På samme måte oppstår den levende og livløse verden fra de fem elementer.

Uten å være bundet av definisjonene
av fortid, nåtid og fremtid,
med forståelse av hva som er ufødt og uforgjengelig
blir de tre tider den totale tilstand.

Ved å være lik i alt, er det ikke noe som skal arrangeres på en gradvis måte.
Ved å være enhet, er det ikke noe som skal ofres i en begrenset retning.
Selv om en forbereder en *ganjapuja*,
er det ikke noe å arrangere,
ettersom den allerede eksisterer.

Ved å være selvperfeksjonert, er det ingenting å ofre.
Ved å være ren fra begynnelsen, er den allerede nektar.
Det er ikke noe spesielt som skal visualiseres fra de tolv sansegrunnlag.

Sinnet, giveren av ofringer,
manifesterer alt gjennom blikkets kraft:
Siddhien som kommer fra å se
er perfekt likevektig kontemplasjon.

Å holde denne tilstanden for å ett øyeblikk er union,
å være tilfredsstilt er forpliktelse.
Ved å utføre metodens dansetrinn
ofrer en unionen av ikke-dualitet.

Å gi slipp uten klamring er *torma* [rituell kake].
I transcenderingen av handling er alle metodene allerede tilegnet.
Ettersom forstyrrende vesener trekker seg tilbake som følge av ikke-konseptuell visdom,
er det å forbli i likevektig kontemplasjon uten tale den suverene *mantra*.

Å gjøre ofringer til læreren, være generøs eller utføre andre lignende fortjenstesfulle
handlinger:
hvis de gjøres uten kraften av ikke-tilknytning og sinnsro,
blir de en stor lenke.

Enhver handling hindrer derfor
oppnåelsen av skriftenes sanne mening.
Ved å konseptualisere den sanne tilstand
kan en aldri oppnå den.

[30. *Kapittelet på Vajrasattvas natur, seiersflagget som aldri fires: Vajrasattvas totale rom, 106.2 – 113.1*]

IV. Læren om perfektjon hinsides handling

Hør, store vesen!

Naturen til mangfoldet av fenomener er ikke-dualistisk, allikevel er hvert fenomen hinsides sinnets begrensning. Den autentiske tilstanden "som den er" blir ikke et konsept, allikevel manifesterer den i form, alltid god. Alt er allerede perfekt, så overvinn sykdom og anstrengelse, og vedbli i naturlig selverfeksjon: dette er kontemplasjon.

[31. *Kapittelet på de seks vajra-vers: Gjøken av tilstedeværelse*, 113.3 – 113.5]

Hør, store vesen! Forstå den sanne mening slik!

Alt som fremtrer er ett med den fundamentale tilstand:
La ingen korrigere den!
I denne suverene uforanderlige likhet
vedblir kunnskapen av uatspredt *dharmakaya*.

[32. *Kapittelet på de fire vers av kunnskap*, 113.6 – 113.7]

Hør, store vesen, konge av ren tilstedeværelse! Den sanne lære om den absolutte mening kan ikke forstås eller vises [ved hjelp av konsepter]. Den kan ikke defineres, den kan ikke bli et objekt for fiksering, og kan ikke tenkes: dens natur transcenderer tankene. [Denne naturen] kan ikke mediteres på, og kan ikke være et tankeobjekt. Den kjenner ikke begjær, og føder ikke ideen om å måtte akseptere frukten [av realisering].

De som vedblir i denne naturlige retningsløse tilstand når opplysthet uten å legge ut på en vei; uten å trene sinnet oppnår de selvoppstående visdom; uten å streve oppnår de spontant kapasiteten for åndelig handling; uten å overholde forpliktelse opprettholder de renhet naturlig.

[I denne tilstanden] manifesterer sansene og deres objekter som klarheten av den fundamentale tilstand, *buddhaer* og følende vesener sees ikke lenger som en dualitet, og alt oppfattes som enhet i den fundamentale tilstand.

Den fundamentale naturen kjenner verken enhet eller multiplisitet: Kan essensen, som aldri har blitt født eller manifestert, noen gang bli et objekt som kan defineres?

Hør, store vesen, konge av ren tilstedeværelse! Alle *buddhaer* og følende vesener, hele universet og dets former for liv er min natur, hinsides ethvert konsept av bekreftelse og benektelse.

Min natur er ett med den fundamentale tilstand, og det som undervises av lærerne av de tre dimensjoner tjener bare til å lede alle vesener til denne ene virkelighet på en indirekte måte.

[33. *Kapittelet som demonstrerer de definitive og midlertidige undervisninger*, 116.6 – 117.5]

Min essens er som himmelen. Min mening er fundamental virkelighet. Min natur er ren og total bevissthet.

Hør! Jeg har ingen hindringer, og jeg transcenderer konsepter: Himmelen hinsides er *dharmakaya*-dimensjonen.

De som skjelner en dualitet mellom *buddhaer* og følende vesener, ser ikke kilden som er ren og total bevissthet.

[34. *Kapittelet som konsentrerer kunnskapens essens*, 118.5 – 119.1; 121.4 – 121.7]

Hør, store vesen! Min essens er vanskelig [å forstå]. Dens anskuelse og opptreden sammenfaller ikke med den til de fem fartøyer, som undervises av de tre lærere ved de åtte emner: tilgang, anskuelse, forpliktelse, åndelig kapasitet, nivå av realisering, opprinnelig visdom og endelig natur.

Tilgang skjer på grunnlaget av prinsippet av uanstrengthet. Anskuelsen åpenbares uten behov for å meditere. Forpliktelsen opprettholdes uten behov for å observere den. Kapasiteten for åndelig handling oppnås uten å streve. Veien er ikke noe som skal gås gradvis. Det er intet nivå å oppnå gjennom trening.

Visdom er en ikke-konseptuell tilstand som på ingen måte kan produseres. Den endelige naturen er den autentiske tilstand som ikke kan forandres.

Hør, store vesen! Hvis dette læres til tilhengere av fartøyer basert på årsak og virkning, ville de anse det for umulig. Faktisk tror de at ettersom denne verden er grunnlagt på årsak og virkning, må alt være knyttet til dette prinsippet. De tror at for å kunne oppnå virkningen, *buddhaene* av de tre verdener, er det nødvendig å handle på årsaken, vesenene av de tre verdener. Ved å meditere på anskuelsen som årsaken, tror de at de kan oppnå virkningen. Men denne meditasjonsmetoden fører ikke til realisering av frukten.

Ettersom alt er den autentiske, naturlige tilstand, er det å forsøke å forandre eller korrigere denne tilstand en handling likeså alvorlig som å ta fra hverandre sannheten! Anskuelse, meditasjon, forpliktelse etc., alle instruksjonene som innebærer anstrengelse tjener bare som en veiledning til kunnskap for de som trenger å eliminere distraksjonene av sanseobjektene og trekke seg tilbake til et ensomt sted for å kunne oppnå den retningsløse tilstanden av sinnsro.

[35. *Kapittelet som demonstrerer systemet av total perfeksjon*, 122.2 – 123.3]

Hør, store vesen! Forstå min natur! Jeg er naturen av ren og total bevissthet: ren og total bevissthet er den suverene kilde. Naturen til den suverene kilde er tilstanden til Kroppen, Stemmen og Sinnet. Det er ingenting som ikke kommer fra Kroppen, Stemmen og Sinnet. Kroppen, stemmen og sinnet til vesener av de tre verdener er også laget fra Kroppen, Stemmen og Sinnet til den suverene kilde.

Alt som er inneholdt i det ytre og indre univers er laget fra min Kropp, min Stemme og mitt Sinn, i naturen til den autentiske, uforanderlige tilstand. [...]

Hør, store vesen! Dette er naturen til min Kropp, min Stemme og mitt Sinn.

Min Kropp er den fundamentale naturen som manifesterer som Samantabhadras fantastiske energien.

Min Stemme er manifestasjonen av lyder og ord som leder til forståelse av den fundamentale natur.

Mitt Sinn er uavbrutt selvoppstående visdom som blir lærerens visdomslampe som ufeilbarlig viser den fundamentale natur.

Hør, store vesen! Forstå godt! Alt som fremtrer og eksisterer, hele den levende og livløse verden, er ikke annet enn naturen til min Kropp: på denne måten kommuniseres min essens direkte! Store Sattvavajra, du også lærer dette til de som ikke forstår!

Hør, store vesen! Alle lyder av de fem elementer: jord, vann, ild, luft og rom, og alle lyder fra vesener av de seks *lokaer*, er ikke annet enn min Stemme: på denne måten kommuniseres læren gjennom tale! Store Sattvavajra, du også lærer dette til de som ikke forstår!

Hør, store vesen! Alle [tanker knyttet til] de seks klasser av vesener og den fem elementer er likevekten av den retningsløse tilstand, den fundamentale natur, ufødt og uforgjengelig, hinsides tanke: mitt Sinn. Sattvavajra, du lærer også dette til andre! Hvis du ikke gjør det, vil det bli meget vanskelig å forstå min natur.

[36. *Kapittelet som demonstrerer at alt er inneholdt i Kroppen, Stemmen og Sinnet*, 123.5 – 124.1; 124.2 – 125.3]

Så fortalte den suverene kilde, ren og total bevissthet, at naturen til stor fullendthet ikke er noe en behøver å meditere på.

Hør, store Sattvavajra! Jeg er det universale mål som alle sikter mot: de på nivå med *vidyadhara*, *bodhisattvaer* på de forskjellige nivåer av realisering og alle vesener i de tre verdener som er klar [for kunnskap]. Så, forstå at min natur er fundamental virkelighet, ren og total bevissthet, og at det ikke er noe som skal mediteres på!

Selv om min natur er fundamental virkelighet som transcenderer meditasjon, underviser lærerne av de tre dimensjoner årsak og virkning for å følge prinsippet av kausalitet som styrer verden. De forklarer at en virkning må nødvendigvis komme fra en årsak, og for dette underviser de forskjellige meditasjonsmetoder.

Selv om den fundamentale naturen, ren og total bevissthet, står alene, snakker [*sravakaene* og *pratyekabuddhaene*] om de fire edle sannheter som omhandler lidelse og dens opphav. Ved å stadfeste at lidelsens opphav er årsaken til gjenfødelse i de tre lavere tilstander, gir de avkall på den fundamentale naturen som er ren og total bevissthet. Så ved å ikke forstå den fundamentale naturen forsaker de den.

Selv om den fundamentale naturen er ren og total bevissthet, snakker [*bodhisattvaene*] om to sannheter: den absolutte og den relative, og på denne basis anvender de de ti *paramitaer*. De begynner med generøsitet

og etikk, og går så gradvis gjennom de ti nivåer av realisering. Ved å ikke forstå den fundamentale naturen forblir de derfor på nivået av trening.

Selv om den fundamentale naturen er ren og total bevissthet, snakker [tilhengere av *Kriya*] om det fordelaktige tidspunkt, valgt på basis av planetene og konstellasjoner, for å praktisere de fire faktorer av realisering og de fire mirakuløse handlinger. På denne måten gir de kraft til hele eksistensen og mediterer på den i form av en guddom. Man ved å handle på denne måten forstår de ikke den sanne naturen til sine sinn som er hinsides meditasjon.

Selv om den ene fundamentale naturen er ren og total bevissthet, anvender [tilhengere av *mahayoga*] de tre kontemplasjoner og fem ritualer²¹ for å fullføre de fire "tilnærminger og oppnåelser", og transformere sine *vajra*-kropper, som allerede er naturlige rene, om til guddommer og realisere disse simultane "fremtoning og uhandgripelighet". Gjennom forpliktelse og anstrengelse forsøker de å transformere sine sinn om til guddommen og følgelig ser de ikke sinnets sanne natur, som er hinsides handling.

Ens fundamentale natur er ren og total bevissthet, og jeg, den suverene kilde, lærer til lærere, lærer ikke lærerne av de tre dimensjoner å meditere for å kunne endre sinnet, fordi sinnets sanne natur alltid har frigjort seg selv. Å anstrenge seg i meditasjon svarer til å forsake sinnets sanne natur.

Hør, store vesen! Hvis du ønsker å realisere ditt sinns natur, som kun er mulig ved å ikke ha begjær, må du ikke søke "å finne" den retningsløse tilstanden av likevekt med hensikt.

Vær naturlig uten å akseptere eller avvise. Forbli spontant i tilstanden fri for uroligheter. Sinnet er nøyaktig den naturlige tilstand, og alle fenomener eksisterer kun i denne tilstand selv: Forsøk ikke å forandre den! Strev ikke for å oppnå noe annet enn denne naturen! Ettersom dette er selve essensen, søk ikke noe annet! Selv om *buddhaene* forsøkte ville de ikke finne noe.

Ettersom alt er perfekt, er det ikke noe behov for å gjøre noe nå. Ettersom alt allerede er realisert, er det ikke noe behov for å handle nå. Forbli i likevekt uten å fordømme eller tenke!

Hør, store vesen! Selv ikke fortidens *buddhaer* fant noe utenfor sitt eget sinn. De forandret aldri den naturlige tilstand; de mediterte aldri konseptuelt: De realiserte sine sinn ved å vedbli i den retningsløse tilstand. Også buddhaer av nåtiden, og de som vil komme i fremtiden, oppnår selvrealisering gjennom den retningsløse tilstanden av likevekt.

[37. *Kapittelet av den essensielle lære om tilstanden hinsides meditasjon*, 126.5 – 128.7]

Tilhengere av den *sutriske* tradisjonen til *bodhisattvaene* streber mot nivået av realisering kalt "totalt lys", og ved å bedømme og analysere de to sannheter, hevder de at fenomenenes sanne natur er tomhet, som rommet. Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides bedømmelse og analyse. Det som transcenderer bedømmelse og analyse er forhindret av *sutra*-tradisjonen: å bedømme og analysere den store fullendthet betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *sutraene*.

Tilhengere av *kriya* streber mot nivået av "vajra-holder", og ved å ha begynt på veien av de tre renheter, forblir de i betraktningen av et rent subjekt og et rent objekt. Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides subjekt og objekt. Det som transcenderer bedømmelse og analyse er forhindret av *kriya*: Å oppfatte stor fullendthet i form av subjekt og objekt betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *kriya*.

Tilhengere av *ubhaya* baserer seg på *kriya*-prinsippet når det gjelder oppførsel, og *yoga*-prinsippet når det gjelder praksis. Men siden de ikke greier å integrere anskuelse og oppførsel, forstår de ikke betydningen av ikke-dualitet. Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides subjekt og objekt. Det som er ikke-dualistisk blir forhindret av *ubhaya*: å oppfatte stor fullendthet på en dualistisk måte betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *ubhaya*.

Tilhengere av *yoga* streber mot realisering av den "tette ansamling" og ved å ha begynt på veien "med karakteristikk" og "uten karakteristikk"²², praktiserer de i hovedsak de fire *mudraer*.

Følgelig lykkes de ikke i å anvende prinsippet av "å verken akseptere eller avvise". Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides subjekt og objekt. Det som transcenderer akseptering og avvísning blir forhindret av *yoga*: en holdning av akseptering og avvísning i relasjon til stor fullendthet betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *yoga*.

Tilhengere av *mahayoga* streber etter realisering av *Vajradhara*, og ved å ha begynt på veien av metode og *prajna*, anvender de de fire faser av tilnærming og oppnåelse i den rene mandala av sine egne sinn. Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides anstrengelse. Det som transcenderer

akseptering og avvisning blir forhindret av *mahayoga*: å streve for å oppnå stor fullendthet gjennom anstrengelse betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *mahayoga*.

Tilhengere av *anuyoga* streber etter nivået av "udekelig" realisering, og ved å ha begynt på veien av tomhetsaspektet og den opprinnelig visdom, forstår de at årsaken til alle fenomener er det rene tomhetsaspektet, mens frukten av *mandalaen* av visdom. Den fullstendige lykksalighet av *atiyoga* er ren og total bevissthet, hinsides anstrengelse. Det som transcenderer akseptering og avvisning blir forhindret av *anuyoga*: Å oppfatte stor fullendthet i form av årsak og virkning betyr å falle inn i det villedende avviket til tilhengere av *anuyoga*. Således er dette avvikene og hindringene med hensyn til anskuelse og oppførsel.

Hør, store vesen! Anskuelsen og oppførselen av stor fullendthet er ikke som praksisene basert på årsak og virkning. Anskuelsen og oppførselen til ren og total bevissthet er som himmelen: Himmelen er hinsides tanke og analyse. Hvem som enn forsøker å argumentere og analysere vil aldri oppnå opplysthet som er som himmelen: Fremtreden av bedømmelse og analyse indikerer avvik og hindring.

Hvem som enn anvender anskuelse og oppførsel som er som himmelen i form av subjekt og objekt vil aldri realisere himmelen av opplysthet: Fremtreden av subjekt og objekt er avvik og hindring.

Noen skiller anskuelse fra oppførsel, men på samme måte som himmelen ikke kan deles opp, kan heller ikke ren og total bevissthet reduseres til dualitet. De som deler opp vil aldri realisere himmelen av opplysthet: Dualismen av akseptering og avvisning utgjør avvik og hindring.

Ren og total bevissthet er som himmelen, og himmelen er hinsides akseptering og avvisning. De som aksepterer og avviser vil aldri realisere himmelen av opplysthet: Dualismen av akseptering og avvisning utgjør avvik og hindring.

Ren og total bevissthet er som himmelen, himmelen er hinsides anstrengelse. De som praktiserer med anstrengelse vil aldri realisere himmelen av opplysthet: Å praktisere med anstrengelse utgjør avvik og hindring.

Ren og total bevissthet er som himmelen, og himmelen er hinsides årsak og virkning. De som oppfatter i form av årsak og virkning vil aldri realisere himmelen og opplysthet: Å oppfatte en årsak og en effekt utgjør avvik og hindring.

Hør, store vesen! Alle fenomener har himmelens natur: Himmelen er uten substans, himmelen overgår alle eksempler, himmelen er hinsides alle grenser. Dette er måten å forstå den sanne naturen til alle fenomener!

Hør, store vesen, og forstå! Alle fartøyer har sin anskuelse, men det sanne syn kan ikke tilhøre noe utenfor: Ren og total bevissthet, som er den fundamentale natur, kan ikke bli et objekt for et syn. Det er derfor feil å ha et syn.

Alle fartøyer har forpliktelser som skal holdes, som et følge på veien til opplysthet! Men ren og total bevissthet er hinsides subjekt og objekt, det er ikke noe utenfor som skal holdes: Det er derfor ingen forpliktelse som skal overholdes.

Alle fartøyer har sin kapasitet for åndelig handling, som en hjelper på veien til opplysthet. Men ren og total bevissthet er selvperfeksjonert, det er ikke noe behov for å oppnå en åndelig kapasitet. Det som allerede er perfekt realiseres ikke gjennom handling.

Alle fartøyer har sine nivåer av realisering, som basis eller støtte, på veien til opplysthet. Men siden alle *buddhaer* av de tre tider, lærerne av de tre dimensjoner, vesenene i de tre verdener, og alle ting som eksisterer i det levende og livløse verden vedblir på nivået av stor fullendthet, ren og total bevissthet, er det ikke noe behov for å trene en selv i fremgang gjennom nivåene av realisering.

Alle fartøyer har sin forståelse av en "endelig natur": den endelige naturen til stor fullendthet er ren og total bevissthet. Ettersom ikke noe eksisterer utenfor dette, er all lære som kontempleres i de andre fartøyer ren og total bevissthet. Å fikser dualistisk på den "endelige naturen" utgjør en feil.

Den selvoppstående visdommen av stor fullendthet konseptualiserer ikke et objekt: Uten å bedømme, uten å bevege seg, er det opprinnelig visdom!

[38. *Kapittelet som indikerer avvikene og hindringene relatert til syn og oppførsel*, 129.3 – 133.2]

Hør, store vesen! Jeg er den suverene kilde, ren og total bevissthet, og således alle tings fundamentale essens. Lærerne av de tre dimensjoner, *buddhaene* av de tre tider, *vidyadharaene* og *bodhisattvaene*, alle vesener i de tre verdener, og alt som eksisterer i den levende og livløse verden har alt og alle oppstått fra meg. På hvilken måte?

Fra tilstanden av retningsløs likevekt oppstår *dharmakaya* som er uten opprinnelse. Fra tilstanden av ens egen natur oppstår *sambhogakaya* av perfekt opplevelse av sansene. Fra den totale tilstand av opplyst energi oppstår *nirmanakaya* som handler til gagn for vesener.

Fortidens *buddhaer* oppnådde opplysthet ved å forstå den retningsløse tilstanden til sinnets natur, selvoppstående visdom, og de forblir fortsatt i denne retningsløse tilstand. Også nåtidens *buddhaer* handler til veseners beste gjennom den retningsløse tilstanden til sinnet, selvoppstående visdom. På samme måte vil *buddhaene* som kommer i fremtiden med sikkerhet gagne vesener ved å undervise den retningsløse tilstanden av selvoppstående visdom, den totale tilstanden av opplysthet.

Når *vidyadharaene* [og *bodhisattvaene*] på de forskjellige nivåene av realisering observerer denne rene og totalt selvoppstående bevissthet og ikke ser noe, møter de nøyaktig ved det tidspunktet essensen av sine sinn.

Ettersom den selvoppstående visdommen til alle vesener av de tre verdener ikke på noen måte kan blokkeres, vil det som [normalt] oppfattes i klarheten av sanseobjekter være uforanderlige ren og total bevissthet: dette er den sanne essens!

Blant alle ting som eksisterer i de levende og livløse univers, finnes det ikke en eneste ting som ikke er laget av meg, heller ikke finnes det en årsak som ikke utgår fra meg. Derfor er jeg alle tings essens, og ingenting overgår meg. Jeg er suveren i forhold til de tre dimensjoner, til *buddhaene* av de tre tider, til *vidyadharaene*, til *bodhisattvaene*, til vesener og det livløse universet, fordi jeg er skaperen til alt. Før det fantes noen lære åpenbarte jeg, som er kilden, ren og total bevissthet, læren av ren og total bevissthet.

[39. *Kapittelet på den fundamentale essensen til de seirende*, 133.4 – 135.1]

Sattvavajra spurte: Lærer, suverene kilde! Hvis din lære er ren og total bevissthet, og dette i seg selv er tilstanden av opplysthet, er da ikke vesenene i de tre verdener allerede opplyste? Den suverene kilde, ren og total bevissthet, svarte så:

Hør, store vesen! Alle fenomener som springer ut fra ren og total bevissthet er en manifestasjon av den fundamentale naturen. Denne naturen er enhetlig i essens, men manifesterer allikevel som de fem [sanse-] objekter.

Når begjær og avsmak oppstår, anser [*sravakaene*] at [de fem sanseobjektene] er årsaken til lystene og lidelsene. Følgelig forsøker de å fjerne dem, selv om nøyaktig disse fem naturlige objektene er selvoppstående visdom. Ved således å være ute av stand til å fjerne dem i mindre enn tre verdensepoker fortsetter de i gjenfødelse i de tre verdener.

Når de fem objektene til den ene naturlige tilstand manifesterer som følge av begjær og avsky, anser [*pratyekabuddhaene*] dem for å være årsaken til samsara. Følgelig forsøker de å eliminere dem, selv om disse i virkeligheten er selvoppstående visdom. Således, fortsetter de i mange epoker å gjenfødtes uten suksess i de tre verdener.

Når de fem objektene til den ene naturlige tilstand manifesterer som følge av begjær og avsky, anser [*bodhisattvaene*] dem for å være tilholdsstedet av klamring. Følgelig forsøker de å eliminere dem, selv om disse i virkeligheten er selvoppstående visdom. Således, uten å være i stand til å rense seg selv i mindre enn en lang verdensepoke, fortsetter de å gjenfødtes i de tre verdener.

Når de fem objektene til den ene naturlige tilstand manifesterer som følge av begjær og avsky, anser [tilhengere av *kriya*] at de trenger kraftoverføring ved hjelp av åndelig energi. Følgelig innvier de det ytre og det indre for å gjøre dem rene, og på samme måte renser de de fem naturlige objekter, selv om disse i virkeligheten er selvoppstående visdom. Imidlertid, ute av stand til å innvie dem i mindre enn syv liv fortsetter de å gjenfødtes i de tre verdener.

Når de fem objekter av den ene naturlige tilstand manifesterer fra ren og total bevissthet på grunn av begjær og avsky, anser [tilhengere av *yoga*] dem for å være årsaken til høyere og lavere tilstander. Følgelig handler de i form av akseptering og avvisning i forhold til den fundamentale naturen. Men siden selvoppstående visdom ikke kan avvise seg selv, hvor halsstarrig de enn prøver, fortsetter de å gjenfødtes i de tre verdener. Når de fem objektene av den ene naturlige tilstand manifesterer fra ren og total bevissthet på grunn av begjær og avsky, gjenkjenner [tilhengere av *mahayoga*] at de fem objektene er Kropp, Stemme og Sinn, og prøver så å realisere dem ved å praktisere. Men siden de forsøker å realisere det som allerede eksisterer naturlig, fortsetter de å gjenfødtes som følge av sitt strev.

Så store vesen, de eksisterer ingen "selvoppstående visdom" utover ren og total bevissthet. Det eksisterer ingen "endelig natur" utover subjekter som opplever eksistensen.

Alt er ett i den naturlige tilstand, akkurat slik det er, så å søke å forandre den er et feiltrinn! [Dette er betydningen av *teshinnyid*, eller "selve tingen slik den er":] *shin* betyr at den ikke kan endres; *nyid* står for dens naturlige karakteristikk. Ikke gjør forandringer på den naturlige tilstand! Hvis du gjør dette, endrer du ren og total bevissthet. Hvem som enn endrer ren og total bevissthet virkeliggjør selve samsaras eksistens.

[40. *Kapitlet som viser naturen til bodhicitta*, 136.4 – 139.2]

V. Læren som etablerer kunnskap

Jeg er lærernes lampe, ren og total bevissthet. Jeg er den fundamentale essensen av alle *buddhaer* av de tre tider. Jeg er mor og far til vesener i de tre verdener. Jeg er den endelige årsak til alt som eksisterer i det levende og livløse univers. Det finnes ingenting som ikke har kommet fra meg.

Ettersom jeg ikke har noe tilholdssted, men allikevel gjennomstrømmer alt, er jeg fra begynnelsen *buddhaene* av de tre tider. Ettersom min tilstand er sinnsro og transcenderer tankene, er jeg den opprinnelige *dharmakaya buddha*, den retningsløse tilstanden av likevekt. Ettersom min natur manifesterer som fullstendig glede, er jeg den opprinnelige *sambhogakaya buddha*, perfekt glede. Ettersom jeg manifesterer som selvoppstående visdom, er jeg den opprinnelige *nirmanakaya buddha*, potensialet av energi. Således er jeg den fundamentale essens av *buddhaene* av de tre tider. Min opprinnelige visdom manifesterer som ren og total bevissthet. De fem selvoppstående kunnskaper er sinnet til de seks typer av vesener. Derfor er jeg far og mor til alle vesener i de tre verdener. I hele universet og dets levende vesener, i den levende og den livløse verden manifesterer min essens som jordelementet: Ettersom min manifestasjon eksisterer fra begynnelsen er [jordelementet] *buddhaen*. Ettersom alt forenes i min ikke-dualistiske tilstand, er jeg vannelementet. Ettersom det samler alt, er sinnets natur vannelementet. Ettersom jeg sprer min varme jevnt overalt, er jeg ildelementet. Ettersom det vedblir likt i alt, er ildelementet *buddhaen*. Jeg er uten materielle hindringer og min natur er bevegelse: På denne måten manifesterer luftelementet som *buddhaen*. Jeg er uforhindret og altomgripende klarhet: Det som kalles "rom" er derfor *buddhaen*.

[41. *Kapittelet på den ene essens*, 139.4 – 140.5]

Hør, store vesen! *Dharmakaya* er ren og total bevissthet. Foruten ren og total bevissthet finnes det ingen *dharmakaya* som kan være resultat av en forandring: opplysthet er derfor ikke noe annet enn bevissthet.

Sambhogakaya er ren og total bevissthet. Foruten ren og total bevissthet og formene som utgår fra det, finnes det ingen annen *sambhogakaya*.

Nirmanakaya er ren og total bevissthet. Foruten ren og total bevissthet som emanerer, finnes det ingen andre som handler til gagn for andre.

Også alle *buddhaer* av de tre tider er intet annet enn ren og total bevissthet. *Buddhaene* av fortiden oppnådde selvrealisering ved å oppfatte den ekte naturen til sine egne sinn. Ettersom de har forstått sinnets ekte og uforanderlige natur, handler *buddhaene* av nåtiden til gagn for andre. *Buddhaene* som kommer i fremtiden har aldri blitt opplært til å korrigere den selvoppstående tilstanden av sine sinn, så allerede nå endrer de ikke sine sinn ved å meditere på noe. I stedet følger de veien av "å ikke forandre".

De som ikke forstår at alle fenomener i universet er ren og total bevissthet søker forgieves selvrealisering ved å korrigere og streve. Men fordi de ikke forstår, går de ikke inn i uanstrengt lykksalighet, selv om de strever og korrigerer seg selv i mange verdensepoker.

Hør! Ettersom de tre *kayaene* ikke er produsert ved å endre sinnets natur, vil lærerne av de tre dimensjoner ikke overføre den fundamentale virkelighet når de underviser at en må forandre noe. Hvor hardt de enn forsøker å gjøre nødvendigheten av å forandre noe til en sannhet, vil dette være en midlertidig og ikke en endelig lære.

[42. *Kapittelet på tilstanden som ikke kan forandres*, 141.2 – 142.4]

Hør, store vesen! Jeg er læreren av hele læren: fra mine tre aspekter manifesterer de tre lærerne. Jeg underviser derfor tre typer lære. Disiplene som følger disse læringene er også av tre kategorier. Hvem er lærerne? Læreren som kommuniserer eksistensens essens, læreren som kommuniserer eksistensens natur, og læreren som kommuniserer gjennom ordenes betydning.

Læreren som kommuniserer essensen manifesterer kraftstrømmen fra den ufødte tilstand og åpenbarer således den fundamentale tilstanden til alle eksistensens fenomener.

Læreren som kommuniserer naturen manifesterer alle eksistensens fenomener i dimensjonen av sin egen form og underviser at ingen annen natur eksisterer.

Læreren som kommuniserer gjennom ordenes betydning sammenfatter betydningen av alle læringene og overfører den til uvitende vesener av de tre verdener ved hjelp av ord og forklaringer. Dette er naturen til læreren.

Nå vil jeg forklare de tre kategorier av disipler. Så snart de begynner på veien oppnår disipler av *atiyoga* hinsides anstrengelse overbevisning, og vedblir på nivået av opplysthet.

Vidyadhara- [og *bodhisattva*]-disiplene fra det første til det tiende nivå av realisering har enda ikke oppnådd opplysthet selv om de er svært nær, og er fremdeles på nivået [av veien av] meditasjon.²³

Disiplene som praktiserer mental aspirasjon vedblir på nivået av utførelse av fortjenestefulle handlinger for å utrydde lystenes gifter. Dette er kategoriene av disiplene av de tre lærere. [...]

Hør, store vesen! *Dharmakaya*-læren omhandler den ekte naturen, som det er umulig å dele opp. "Ekte natur" henviser til at alle eksistensens fenomener er av sinnets natur. Hvem som enn mediterer på å endre denne tilstand forstår ikke *dharmakaya*-læren.

Den sanne essensen av opplysthet som ikke manifesterer visuelt er nøyaktig den ekte naturen: De som mediterer på den og forandrer den oppfatter ikke den sanne naturen til sitt eget sinn.

Både fenomenene av manifestasjon og essensen av opplysthet som aldri manifesterer er begge sinnets ekte natur: Ved å ikke forstå den oppfatter alle den på sin måte. Men selv om *buddhene* av de tre tider søkte denne naturen, ville de ikke finne den!

[43. *Kapittelet som forklarer [naturen til] læreren*, 142.5 – 143.7; 144.1 – 144.5]

Hør, store vesen! Tilstanden av ikke-handling er min eksakte natur. Jeg handler ikke: For meg er alt oppnådd fra begynnelsen, min væren er i seg selv ikke-handling. Ettersom dette er min natur, er det med hensyn til denne overhode ingen spørsmål om å gå til handling.

"Naturen til naturen" er den naturlige tilstand som ikke kan endres. Sattvavajra, forsøk ikke å forandre denne rene og totale bevissthet som ikke kan forandres! Hvis du forandrer den, vil du forandre meg, kilden. Alle eksistensens fenomener er kun min natur.

Hør, store vesen! Min natur er uforanderlig: Hvis du mediterer på den, forsøker du å korrigere eller endre de. Jeg er opprinnelig selvperfeksjon: hvis du forsøker å oppnå meg gjennom anstrengelse, vil du forandre meg. Du kan ikke finne meg ved å søke. Du renser meg ikke ved å trene deg selv.

Ha intet syn på meg: Jeg er hinsides [å være] et objekt! Følg ikke en vei for å nå meg: Jeg er hinsides en vei! Tren deg ikke for å rense meg: Jeg er hinsides hindringer! Jeg har intet tilholdssted og kan ikke bli et objekt å rette sinnet mot. Jeg kjenner ikke konseptuell tankegang og transcenderer objektene av tanker.

Alle fenomener oppfattet av sinnet er kun min natur. Hvem som enn forsøker å avvise eller blokkere dem vil ikke treffe meg, kilden, for ytterligere tre verdensepoker: Det som de tror de må avvise er i virkeligheten bare min egen natur.

[44. *Kapittelet som demonstrerer hvordan den store fullendthet ikke gir resultater for de som er upassende*, 145.7 – 146.7]

Hør, store vesen! Min anskuelse er ikke noe som kan mediteres på fordi den omhandler meg, kilden, og en kan ikke meditere på meg: Jeg, som er kilden, kan ikke bli et objekt for meditasjon. Av natur vedblir jeg i alt, uten noen gang å bli forandret. [...]

Anskuelsen til den store fullendthet skal ikke mediteres på for kvalitetene til mitt sinn er de ekstraordinære kvalitetene av ren og total bevissthet. Derfor er selvoppofrelse ikke nødvendig for å søke å realisere dem: Ved å være hinsides årsak og virkning er det ikke noe behov for å streve etter å oppnå dem. Ved å være frukten som allerede eksisterer i naturen, er det ikke noe behov for å søke dem andre steder. Ved å være den naturlige tilstanden selv, er det overhode intet behov for å meditere. Ved å aldri ha vært født kan de ikke bli ødelagt. Når en ikke er avhengig av noe er det ikke noe behov for å søke en tilstand av meditasjon.

Hvem som enn mediterer på meg vil ikke møte meg nøyaktig på grunn av den meditasjonen. Ettersom jeg er manifestasjonen av den fundamentale natur, oppstår ikke lidelse [i min tilstand], og følgelig er det ikke noe behov for å forsøke å eliminere den. Ettersom jeg er selvoppstående, ufødt og uforgjengerlig, er det ikke noe behov for å blokkere sansene som er gjensidig knyttet til uvitenhet.

Ved å være fullstendig ren av natur behøver den fundamentale tilstand ikke å renses. Ved å være ren fra begynnelsen behøver den ikke å renses. Ved å for alltid være selvperfeksjonert er det ikke noe behov for anstrengelse for å oppnå den. Selv ved å søke overalt kan ikke noe urent finnes: Alt er den essensielle betingelse som manifesterer i formen som alltid er god²⁴.

Fra begynnelsen er fenomenene som fremtrer som objekter for de seks sansene også selve denne naturen og ingenting annet. Hvem som enn forsøker å meditere og streve for å realisere denne tilstanden er som en blind mann som [forgjeves] forfølger himmelen.

[45. *Kapittelet som demonstrerer at det ikke er noen anskuelse å meditere på*, 149.1 – 149.2, 150.7 – 151.6]

Hør, store vesen! I den store fullendthet finnes det ingen forpliktelser å overholde. Naturen til kilden, som er ren og total bevissthet, er ufødt og hinsides konsepter. Så når miraklene av fødsel og forskjellige fenomener manifesterer, vil en, ved å gjenkjenne at alle objekter er av denne samme natur og at de transcenderer bedømmelse og konsepter, forbli [i den selvoppstående tilstand] uansett hva som fremtrer, uten å forsøke å gripe, akseptere eller avvise denne tilstanden. På denne måten [følger en de fire forpliktelser]: fraværende, allestedsnærværende, enkeltstående, og selvperfeksjon, hinsides enhver regel eller løfte som skal holdes. [...]

For meg, kilden, finnes det ingen forpliktelser som skal holdes. Ettersom jeg er hinsides årsaker og betingelser er det ikke noe behov for å prøve å virkeliggjøre meg gjennom anstrengelse. Ettersom jeg er selvperfeksjonert er det ikke noe behov for å oppta en annen oppførsel. Ettersom jeg er opprinnelig visdom er det ikke noe behov for å prøve å bli kjent med meg. Ettersom jeg er selvoppstående er det ikke noe behov for årsaker og betingelser. Ettersom jeg er hinsides god og dårlig er det ikke noe behov for å akseptere eller avvise meg.

Ved å være uten materiell substans kalles jeg "fraværende". Siden min visdom er uten avbrudd, selv om den kan oppleves som noe konkret, kalles jeg "allestedsnærværende". Ettersom alt er én enkelt ting i sinnets natur, kalles jeg "enkeltstående". Ettersom alle eksistensens fenomener er perfekte i kunnskapen av ren og total bevissthet kalles jeg "selvperfeksjonert".

[46. *Kapittelet som demonstrerer at det ikke er noen forpliktelser å overholde*, 153.6 – 154.2; 156.6 – 157.3]

Hør, store vesen! Jeg, kilden, er stor fullendthet, og ettersom denne fullendtheten eksisterer spontant av natur, er det fra begynnelsen ikke noe behov for å prøve å tilegne seg en kapasitet for åndelig handling. [...]

Manifestasjonen av *dharmakaya* i form av *sambhogakaya* underviser *mahayoga*-disipler at essensen er totaliteten av ens tilstand. [Men dens realisering sies å kreve] visualisering av de forskjellige guddommer i *mandalaen* av ens eget rene sinn, hver med sin farge og egenskaper karakteristisk til sin spesielle familie. [Disse er:] guddommen av beroligelse for å berolige, guddommen av florerende aktivitet for å berike; guddommen av kraft for å underlegge; guddommen av vredfull aktivitet for å eliminere. På denne måten realiserer en nivåene av *vidyadhara* av "langt liv" og *mahamudra*. Men hvor hardt en enn strever vil tilstanden hinsides anstrengelse og handling ikke realiseres gjennom de fire aktiviteter.

Ettersom stor fullendthet transcenderer årsak og virkning realiseres den ikke ved å forsøke å oppnå den. [...]

Hør, store vesen! Mediter ikke ved å visualisere med ditt sinn! Gjør ikke visdom om til et objekt av konseptuelle tanker! Det er til ingen nytte å mumle formler eller å resitere mantraer. Det er til ingen nytte å lage rituelle gester med dine hender. Det er til ingen nytte å konsentrere på å visualisere utstråling og gjenopptaking [av lys]. Forbli i den naturlige tilstand, vedbli i ubevegelig selvperfeksjon.

Ved å være i den naturlige tilstand kan den ikke korrigeres. Å forbli i denne ekte tilstand hinsides anstrengelse betyr å ikke handle, og nøyaktig dette er den suverene handling. De som forstår dette har ikke noe behov for å utføre forskjellige [rituelle] handlinger: uten handling forblir de i den fundamentale tilstand.

Hvem som enn er i den naturlige tilstand "akkurat slik den er" realiserer den sanne mening som ikke kan forandres.

[Dette er betydningen av *teshinnyid*]: *te* betyr "ekte"; *shin* betyr "uforanderlig"; *nyid* henviser til den ekte tilstand. Det finnes ingen opplysthet utenfor den naturlige tilstand.

[47. *Kapittelet som demonstrerer at det ikke finnes noen kapasitet for åndelig handling å søke etter*, 158.3 – 158.4; 159.3 – 159.7; 161.1 – 161.5]

Hør, store vesen! Fra min ene naturlige tilstand manifesterer de tre lærere uavbrutt [som en av mine kvaliteter]. De underviser de seks fundamentale metoder til de tre kategoriene av disipler som fremtrer fra mirakelet av fødsel for dem til å forstå min ene naturlige tilstand.

Anskuelsen er fundamentet for å forstå den naturlige tilstand og metoden for å gjenkjenne den. Men siden den essensielle tilstand er det ufødte som transcenderer objekter av tanke, vil en ikke greie å studere den gjennom et syn selv om en skulle prøve.

Forpliktelsen er fundamentet for å eliminere ens defekter og metoden for å unngå avbrudd. Men ettersom den essensielle tilstand ikke er et objekt å forsvare, er en ikke i stand til å opprettholde det selv om en skulle prøve.

Kapasiteten for åndelig handling er grunnlaget for realisering og metoden for å oppnå den gjennom anstrengelse. Men ettersom den essensielle tilstand ikke kan være et resultat av en søken, oppnås den ikke gjennom handlinger.

Veien er grunnlaget til å nå målet ved å forfølge en gradvis prosess og metoden for å oppnå et nivå av stabilitet. Men siden den essensielle tilstand ikke er et mål for en vei når det ikke ved å forfølge en gradvis prosess.

Nivåene av realisering er fundamentet for å oppnå stabilitet og metodene for å oppnå nivået hvor det ikke lenger er nødvendig å trene seg selv. Men siden alt allerede er i den essensielle tilstand er det ikke noe behov for å trene seg selv for å oppnå et nivå av stabilitet.

Visdom er grunnlaget for sann forståelse og metoden for å gjenkjenne dens natur. Men siden den essensielle tilstand ikke kan bli et objekt av forståelse er ikke selvoppstående visdom noe som kan konseptualiseres.

Hør, store vesen! Ettersom ren og total bevissthet er eksistensens grunnlag, selv om [lærerne av de] forskjellige fartøyer underviser de seks fundamenter av anskuelse og oppførsel til sine disipler som er formet av årsak og virkning, og selv om disiplene forsøker, på basis av sin kapasitet for forståelse, å realisere denne essensielle naturen gjennom disse [seks], kan denne naturen aldri bli resultatet av en slik søken. Ettersom det faktisk å søke den tilsvarer å forandre den, vil [slike disipler] ikke møte sine egne sinn, som er det uforanderlige fundament.

Hør, store vesen! Dette er betydningen av ”det er ikke noe syn som det skal mediteres på”. Ettersom årsaken til eksistensen ikke ligger utenfor en selv, er det ikke mulig for et subjekt å ta seg selv som et objekt; følgelig kan det ikke finnes et objekt som ikke er en selv. Derfor er det intet syn som det skal mediteres på.

Dette er betydningen av ”det er ingen forpliktelser å overholde”. Selv om en forsøker å dempe ens eget sinn, kan det ikke blokkeres. Ettersom det er selvoppstående visdom er det ikke noe behov for å beskytte det.

Hør, dette er betydningen av ”det finnes ingen åndelig handling som skal søkes”. Ettersom stor fullendthet fra begynnelsen transcenderer årsak og virkning, vil det å tro at åndelig kapasitet kan manifestere som virkningen til en årsak ved hjelp av anstrengelse [ikke korrespondere] til stor fullendthet som ikke bekrefter noen virkning. Således er kapasiteten for åndelig handling selvperfeksjonert og ikke et resultat av anstrengelse. Det sies at det ikke er noen handling som må søkes.

Dette er betydningen av ”det er ingen vei som skal gås”. *Buddhaene* av de tre tider og vesenene i de tre verdener går alle på veien av ren og total bevissthet, og i bevissthetens natur er det ingen dualitet mellom *buddhaer* og følende vesener. Det finnes derfor ingen vei som bevisstheten må gå for å finne seg selv.

Dette er betydningen av ”det finnes intet nivå av realisering å oppnå ved trening”. Mennesker som er påvirket av årsak og virkning ønsker å trene seg selv i å oppnå nivået av ren og total bevissthet, eksistensens endelige dimensjon. Men nettopp ved å trene forandrer de den og realiserer den derfor ikke.

Dette er betydningen av ”det finnes ingen visdom å tingliggjøre”. Ettersom ethvert objekt er selvoppstående visdom fra begynnelsen, kan ikke visdom ha seg selv som et objekt.

[48. *Kapittelet som åpenbarer hvordan grunnen til alle fenomener er Kunjed Gyalpo*, 162.4 – 165.1]

Hør, store vesen! Jeg, den suverene kilde, vedblir i alle som opplysthetens essens. Naturen til ren og total bevissthet er palasset av virkelighetens endelige dimensjon: I dette enorme universet av sinnet vedblir alle *buddhaer* av de tre tider og alle vesener i de tre verdener, uten unntak. Denne [naturen] er tilholdsstedet og det universelle nivået hvor alle vedblir hinsides begrensningene av å gå sammen med det eller gå fra det. Så det skal ikke anses som et mål som skal nås ved trening, ellers risikerer en å forandre ens sinn: Ved å forandre ens sinn oppnår en ikke fullendthet. Således er dette tilholdsstedet og det universelle nivå! [...]

Det finnes seks nivåer av realisering som resulterer fra praksis, kalt: totalt lys, lotus-utstyrt fri for klynging, *vajra*-holder, tett samling, stor ansamling av *cakraen* [av bokstaver], nivået av Vajradhara og det usynlige nivået av Samanthabadra hinsides årsak og virkning. Men siden sinnets natur er hinsides årsaker og

betingelser finnes det ingen frukt som kan være et resultat av en praksis. I virkeligheten er [disse seks nivåene] bare flere måter som sinnets natur manifesterer på.

Faktisk, siden alt som manifesterer som klarhet gjennom de fem sanseporter peker mot uavbrutt selvoppstående visdom snakker en om "totalt lys".

Ettersom [det i denne tilstand] ikke er noen bedømmelse av et objekt eller dannelse av klynging til det, snakker en om "lotus-utstyrt fri for klynging".

Ettersom ren og total bevissthet er hinsides fødsel og opphør, snakker en om "vajra-holder".

Ettersom i ens sanne natur, den uavgrensede naturlige tilstand, selvoppstående visdom manifesterer som dimensjonen av retningsløs likevekt, snakker en som "tett samling".

Ettersom naturen til ren og total bevissthet er en *mandala* som omkranser alle fenomener av opplysthet, snakker en om "stor ansamling av *cakra*-bokstaver".

Ettersom Kroppen, Stemmen og Sinnet er uten begynnelse eller ende, snakker en om "nivået av Vajradhara".

Ettersom ren og total bevissthet er hinsides dualismen av årsak og virkning og alle fenomener som manifesterer fra den alltid har vært hinsides alle betraktninger av godt og dårlig, av akseptering av avvisning, snakker en om "udelelig nivå".

Alle *buddhaer* av de tre tider og vesenene i de tre verdener fremstår fra den endelige dimensjonen av ren og total bevissthet og vedblir i den. Av denne årsak kalles den endelige dimensjonen av ren og total bevissthet for "nivået av universell opplevelse".

[49. *Kapittelet som demonstrerer at det i stor fullendthet ikke er noen progresjon gjennom nivåene av realisering*, 165.3 – 165.6; 166.6 – 168.1]

Hør, store vesen! Det som kalles "visdommens visdom" er kunnskap som har eksistert fra begynnelsen. Selvoppstående visdom er opprinnelig kunnskap. Visdommen som bedømmer et objekt kan ikke være "selvoppstående" siden den kommer fra objektet selv.

Klarhet manifesterer ikke ved å kun vedbli en tilstand uten et objekt. Selvoppstående visdom er derfor visdom som omhandler opprinnelig kunnskap. [...]

Ettersom visdom oppstår av seg selv burde en ikke meditere og konsentrere på den. Uten meditasjon akkumulerer en ikke de *karmiske* tendensene av meditasjon.²⁵ Den fundamentale tilstand, fri for *karmiske* tendenser, er den sanne tilstand av kunnskap til *buddhaene* av de tre tider. Essensen av kunnskapen til *buddhaene* av de tre tider er ikke avhengig av et objekt fordi den fra begynnelsen hviler i en tilstand av likevekt.

Hør, store vesen! Tilstanden av den selvoppstående visdommen til alle *buddhaer* av de tre tider, som fra begynnelsen er fri for konsepter, skal ikke konstrueres av sinnet. Den er hinsides alle objekter som kan bedømmes. Ved å vedbli i den ikke-konseptuelle tilstand, realiserer praktiserende av *atiyoga* kunnskapstilstanden til alle *buddhaer*.

Hør, store vesen! Tilstanden av opplysthet ligger i selvoppstående visdom. Faktisk, ved ikke å bedømme objekter blir denne visdommen ikke forurenset av de *karmiske* tendensene av utsprede tanker.

Karma produseres av tendenser i meditativ absorpsjon, men i den ikke-konseptuelle tilstand er det ingen *karmiske* tendenser.

De fem selvoppstående visdommer av den ikke-konseptuelle tilstand manifesterer som sinnets fem naturlige dører, de fem sanser, og er uten avbrudd. Når naturen til ren og total bevissthet manifesterer, skinner den selvoppstående visdommen uavbrutt og tydelig. Ettersom de fremtrer spontant skal de ikke fornektes: På denne måten akkumulerer en ikke de *karmiske* tendensene som resulterer fra meditasjon tom for tanker. [...]

Hør, store vesen! Forstå betydningen av disse ord ordentlig i opplevelsen at tilstanden av ren tilstedeværelse!

Selvoppstående visdom vedblir i de fem sanseobjektene, men de fem visdommer begjærer ikke de fem objektene: De fem sanseobjektene manifesterer som de fem visdommer. Ettersom disse selv er visdommen som har eksistert fra begynnelsen, er det ingen dualisme mellom objekter og visdommer! Slik er objektene også selvoppstående visdom. [...]

Disiplene [av de tre lærerne] gir forskjellige navn til min ene natur på basis av hvordan de oppfatter meg. Noen kaller den "ren og total bevissthet"; andre "fenomenenes endelige dimensjon"; andre "*dharmakaya*"; andre "*sambhogakaya*"; andre "*nirmanakaya*". Andre kaller den "Kropp, Stemme og Sinn"; andre

”allestednærværelse”; andre ”fenomenenes totalitet”; andre ”de fem visdommer”; andre ”tomhetsaspektet og opprinnelig visdom”. Disse er navn de tilegner til de ene selvoppstående rene og totale bevissthet på basis av de syn som de holder på meg.

[50. *Kapitlet som åpenbarer selvoppstående visdom*, 168.3 – 168.4; 168.7 – 170.1; 170.2 – 170.4; 170.7 – 171.4]

VI. Konkluderende belæring

Hør, store vesen! Lærerne av de tre dimensjoner, mine emanasjoner, forklarer at det er nødvendig å gå en vei, og for dette underviser de fem eller tre veier. Ettersom de hevder at en oppnår sine mål ved å gå disse veiene, er deres forståelse av oppnåelse basert på prinsippet av årsak og virkning, og dette korresponderer ikke til den store fullendthet hvor det ikke er noen veier å gå.

Gjennom de fem veier – av oppsamling, av anvendelse, av å se, av meditasjon og av den endelige oppnåelse [også kalt ”ingen mer læring”] – oppfyller de de to oppsamlinger og [tror de] endelig lykkes i å eliminere dualismen av subjekt og objekt. Men denne realiseringen som [de tror] gjør dem i stand til å se sannheten som følge av meditasjon, korresponderer ikke til veien hvor det ikke er noen vei å gå, og burde derfor ikke defineres som ”uanstrengt lykksalighet”.

De tre veiene av den hemmelige lære om ”frukten” er kontemplasjoner²⁶ på den essensielle naturen, på den totale manifestasjonen [og på stavelsen]. Ettersom de er måten å realisere de tre dimensjoner, mediterer en til en blir vant med dem. Gjennom de fire ”tilnærminger og oppnåelser” som inneholder anvendelsen av prinsippet av årsak og resultat av selvoppstående virkelighet, går en gradvis framover og oppnår således ikke nivået som transcenderer anstrengelsen av praksis.

Ettersom ens sinn, hinsides konseptuel tenkning, er eksistensens endelige dimensjon, [er det] i denne friheten fra konsepter [at] alle *buddhaer* vedblir. Så følge ikke en gradvis vei!

Sinnet, som er uforhindret, er klart som himmelen: I den vedblir alle *buddhaer* av de tre tider. Så følg ikke en gradvis vei!

Sinnet, som er uforanderlig, er den ekte fundamentale tilstand: alle *buddhaer* av de tre tider er spontant perfekte i det. Så følg ikke en gradvis vei!

Hvis du begynner å følge en vei basert på uvitenhet, vil du aldri nå målet og oppnå sann forståelse. Ved å følge en gradvis vei oppnår en ikke nivået av opplysthet. Opplysthet er sinnet fritt for konsepter og det oppnås ikke ved å følge en gradvis vei.

Ved å meditere på anskuelsen møter du objektet av kontemplasjon: Men denne kontemplasjon leder ikke til likevekten av tilstanden fri for konsepter.

Ved å holde en forpliktelse forblir en knyttet til bestemmelsen av å ikke bryte den; men på grunn av dette konseptet finner en ikke likevekten av den ikke-konseptuelle tilstand.

Ved å søke å oppnå kapasitet for åndelig handling praktiserer en metodene av realisering; men meditasjon rettet mot å oppnå noe er langt fra likevekten av tilstanden fri for konsepter.

Ved å trene for å utvikle seg gjennom nivåene av realisering praktiserer en metodene som stabiliserer sinnsro; men meditasjon som pleier perfektjon er langt fra likevekten av tilstanden fri for konsepter.

Ved å søke å forstå eksistensens endelige natur praktiserer en metodene av meditasjon for klarhet; men meditasjon rettet mot å klargjøre noe er langt fra likevekten av tilstanden fri for konsepter.

Ved å søke å klargjøre visdom praktiserer en metodene av konseptuel meditasjon; men meditasjon som søker å klargjøre forståelse er langt fra likevekten av den ikke-konseptuelle tilstand.

Hør, store vesen! Meditasjon basert på ønsker, hvor klare de enn er, fører ikke til realisering av glede fri fra begjær. Den fullstendige lykksalighet av ikke-handling realiseres gjennom den ikke-konseptuelle tilstanden og fraværet av begjær. I fraværet av [konseptuel] meditasjon og uten at det samles *karmiske* tendenser er ikke selvoppstående visdom gjenstand for *karmaens* kraft.

Selvoppstående visdom, essensen av *dharmakaya*, realiseres ikke gjennom anstrengelse, men i stedet ved å forbli i den naturlige tilstand. Den transcenderer alle mål til alle praksiser, for det som kalles et ”mål” er bare et ord: i virkeligheten er ”opplysthet” bare et ord.

Å bruke definisjonen ”opplysthet” er en karakteristikk av den midlertidige lære og ikke av den endelige.

[51. *Kapittelet som demonstrerer at de ikke er noen vei å gå*, 172.2 – 174.3]

Hør, store vesen! Hvis du ønsker å realisere alle *dharmar*, baser deg ikke på ønsker om å oppnå! Sinnet som stimulerer ønsker får en til å miste alt i stedet for å få. Ettersom den sanne naturen transcenderer årsak og virkning, burde de som lengter etter frukten ikke engasjere seg i dens årsak: Den realiseres ved kun å forbli i den naturlige tilstand fri for konsepter. Gi opp all meditasjon basert på ønsker!

Ved å være uten ønsker oppnår en alt. Ved å praktisere meditasjon klynger en seg til ønsker, men dette er ikke riktig i det hele tatt fordi det i virkeligheten ikke er noe å fastholde. Alle veier som er basert på handling

søker å realisere selvperfeksjon som transcenderer anstrengelse, men de lykkes ikke: Selvperfeksjon er tilstedeværende akkurat som den er uten at en må handle, og den oppnås ikke gjennom handling.

Ettersom de dytter alt bort, er ønsker en alvorlig hindring for realisering. De *karmiske* tendensene som følger av en vei av meditasjon basert på ønsker binder sinnet til ideen om å gripe noe, og følgelig dytter de glede unna. På den annen side vil en oppnå glede ved å ikke klamre seg til noe, fordi glede er den sanne naturlige tilstand.

Denne uforanderlige tilstand er den ene tilstand av bevissthet til alle *buddhaer*: Den er ren lykksalighet fullstendig uten ønsker eller ideen om å gripe noe. Tilstanden som transcenderer konsepter anses ikke som et objekt eller noe å sikte mot, heller ikke klynger en seg til den retningsløse tilstand. Den sanne mening til denne "ikke-handling" realiseres ved å stoppe ønsker. Ved å ikke gripe noe og være fri for klynging praktiserer en suveren kontemplasjon. Nøyaktig dette, komplett og perfekt fra begynnelsen, er suveren realisering som transcenderer ideene om noe å gi slipp på og noe å holde fast ved.

Hør, store vesen! Meditasjon på mangfold klargjør ikke den ene. Meditasjon rettet mot å klargjøre noe er ikke sann meditasjon. Selv om den fundamentale tilstanden er en alene, underviser enkelte akseptering av glede og avvisning av negativitet, og lager et skille mellom *buddhaer* og følende vesener og mellom glede og lidelse: men dette skjer ikke i den endelige lære.

Hør, store vesen! Gjør ikke det som er én om til to! Glede og lidelse er ett i tilstanden av opplysthet. *Buddhaer* og følende vesener er ett i sinnets [natur]. Alt som eksisterer i den levende og den livløse verden er ett i den fundamentale natur. Aksepter ikke glede, avvis ikke lidelse! Forbli i den naturlige tilstand og du vil oppnå alle ting.

Å bli knyttet til glede er lidelse. Hvis en ikke bedømmer manifestasjonen av klarhet, vil den selv være selvoppstående visdom. Hvis visdom ikke er forurenset av *karmiske* tendenser, hvordan kan det noen gang svertes av handling? Visdom knyttet til årsak og virkning er basert på konseptuel meditasjon, og denne "konseptuelle visdom" gir opphav til *karmiske* tendenser. Ettersom på denne måten [selvoppstående] visdom er gjenstand for tendenser, mediter ikke på konseptuel visdom! Ved å meditere på konseptuel visdom flytter en seg vekk fra likevekten i den retningsløse tilstanden, og kontemplasjon svertes av sykdommen av anstrengelse.

Hør, store vesen! Jeg, kilden, er ren og total bevissthet, og alt er ren og total bevissthet, utenom det eksisterer ingenting. Fra [ren] bevissthet manifesterer de forskjellige lærer basert på de fysiske karakteristikker og tro til vesener, knyttet til forskjellige former og farger. Alt dette er en utstråling av visdommens medfølende energi og ikke noe annet enn den naturlige tilstand.

Opplysthet selv er ikke noe annet enn den naturlige tilstand, og er således den fundamentale naturen til alle *buddhaer* av de tre tider. Utover den fundamentale naturen finnes det ingen opplysthet. Utover opplysthet eksisterer det ingen levende vesener. Den ikke-konseptuelle tilstanden til vesener er essensen av tilstanden av opplysthet. Før manifestasjonen av ren og total bevissthet eksisterte verken *buddhaer* eller følende vesener. Derfor skal sinnets natur prises mer enn alle *buddhaer*! Den er uforanderlig og har aldri vært gjenstand for endring: Selv om en ønsker å forandre den, beveger den seg ikke en tomme. Lærerne som deler den ene naturen opp i ni fartøyer og åttifire tusen metoder forstår derfor ikke betydningen av den ene. Ved å ikke forstå den ene, forstår de ikke helheten. Derfor er forståelse av sinnets ene tilstand en suveren forståelse!

[52. *Kapittelet på den ubevegelige tilstanden fri for begjær*, 174.7 – 177.7]

Alle fenomener verken svinner hen eller blir borte; Deres natur er klarhet som aldri beveger seg fra essensen. De som er formet av begjær og baserer seg på årsak og virkning og søker å realisere virkelighet som aldri har "beveget seg", overfører ikke min lære.

Ved å være uten ønsker realiserer jeg alt: Uten å ønske den, er naturen allerede realisert. Selve ordet "realisere" er ikke en del av mitt språk, men en del av språket til de som baserer seg på årsak og virkning.

Jeg er den store fiende av alle spekulative kunstferdigheter med tendens til å overdrive eller forminske virkeligheten. Uten å bedømme hypoteser om å være eller ikke være, av å realisere eller ikke realisere, forblir jeg i tilstanden av likevekt. Jeg, forfaderen til de opplyste, underviser ingenting utenom denne tilstanden av likevekt! [...]

Denne suverene likevekten, viss natur er fullstendig renhet, er en uforanderlig tilstand hinsides alle tilknytninger. Den transcenderer det dualistiske objekt og alle sinnstilstander. Hvis en ved begjær søker å

oppnå den som den var noe konkret, faller en inn i klynging og finner ikke den ikke-konseptuelle tilstanden av likevekt.

Denne fundamentale tilstanden har alltid vært i denne naturen: Å ønske å søke den og oppnå den er det samme som å søke sitt eget sinn et annet sted. Men selv om vi delte opp eksistensens rom, himmelen, de tre verdener og alle levende vesener i småbiter, ville vi fremdeles ikke finne sinnets tilholdssted.

Sinnet har himmelens natur: Det har ingen grenser og er ikke gjenstand for forminskning.

Sinnet, som har himmelens natur, kan ikke finnes, og det samme gjelder for naturen til all eksistens.

Den ekte naturlige tilstand kan ikke forandres: Selv om en praktiserer meditasjonsmetodene knyttet til manifestasjon av energi²⁷, ville ikke essensen av den ekte tilstand bli forandret. [...]

Det er ingen forskjell på kvaliteten og størrelsen til Kroppen, Stemmen og Sinnet til *buddhaene*, og kroppen, stemmen og sinnet til vesener. Den fundamentale naturen hinsides konsepter vedblir i likevekt, og i denne tilstanden er det ingen forskjell på *dharma* og ikke-*dharma*. Levende vesener anses ikke som en årsak, og *buddhaer* anses ikke som resultater.

Lærere som underviser årsak og virkning tar feil. All eksistens, som utstråler fra meg, er lik: Alt er ett uten noen forskjell på god og dårlig.

[53. *Kapittelet som demonstrerer at alle fenomeners natur er den uforanderlige tilstand*, 179.2 – 179.6; 179.7 – 180.5; 180.6 – 181.2]

Først av alt, for å gi forståelse av den endelige natur, undervises de ti *dolunger* på manifestasjon. [Så,] for å fjerne tvil og konsepter og inngi overbevisning undervises de ti *dolunger* som presist åpenbarer naturen. [For å gi forståelse av at] den naturlige visdommen av selvoppstående visdom ikke er avhengig av årsak og virkning undervises de ti *dolunger* hinsides årsak og virkning. [For å inngi forståelse] av at det er den selvoppstående visdom av den suverene kilden selv som etablerer kunnskap om dens natur, undervises de ti *dolunger* som etablerer kunnskap.

Det er fem nødvendigheter knyttet [til de fem undergrupper]. *Dolungene* på manifestasjon tjener til å virkelig innse den endelige naturen, fordi når den endelige naturen forstås korrekt er det ikke noe behov for et syn, en opptreden, en forpliktelse eller å gå en vei. *Dolungene* som nøyaktig åpenbarer [naturen] tjener til å oppnå overbevisning fri for feil, og, ved å inneha presis sikkerhet på sinnets natur, å overkomme behovet for å realisere opplysthet. *Dolungene* som ikke er avhengige av årsaker og betingelser tjener til å overvinne behovet av å anvende anstrengelse, og, siden det ikke lenger er noe behov for anstrengende handling, å vedbli i lykkasaligheten hinsides anstrengelse. *Dolungene* på perfeksjon hinsides handling tjener til å perfeksjonere [kunnskap om] den ulagede naturen, og, ved å ha perfeksjonert [kunnskapen om] naturen hinsides handling, [å realisere] opprinnelig selverfeksjon. *Dolungene* som etablerer kunnskap tjener til å etablere kunnskapen, basert på prinsippet av alle fem [undergrupper av] *dolunger*, om at *buddhaene* av de tre tider, vesener av de tre verdener, og hele det levende og det livløse univers er uten årsaker, er selvoppstående, og hinsides handling.

[54. *Kapittelet som demonstrerer at all lære er inneholdt i naturen til Kunjed Gyalpo*, 182.4 – 183.7]

Hør, store vesen! Alt som eksisterer i det levende og livløse univers og alle uttrykk og betydninger er kun ren og total bevissthet.

Tomhetsaspektet og himmelrommet er ikke annet enn ren og total bevissthet hinsides konsepter og fritt for hindringer.

Manifestasjonen av elementene – rom, luft, vann, jord og ild – er naturen til ren og total bevissthet. De tre verdener – av begjær, form og formløshet – er manifestasjonene av de tre naturene til ren og total bevissthet. Lærerne av de tre dimensjoner som underviser dette er også de tre naturene til ren og total bevissthet.

Den kontinuerlige visdommen av bevissthet manifesterer som verdenen av begjær. Bevissthetens natur manifesterer som verdenen av form. Bevissthetens essens, som er ufødt, manifesterer som den formløse verden.

Den ufødte essensen hinsides konsepter er *dharmakaya*. Bevissthet som gledes i sin egen natur er *sambhogakaya*. Utstrålingen av bevissthet som gjennom sinnet gagnar vesener er *nirmanakaya*.

I det øyeblikk de oppdager likevekten i den ikke-konseptuelle tilstand, kan selv vesener i helvetesverdenene av hete og kulde, sult og tørste, dumhet og stumhet, friggjøre seg selv i den ekte naturlige tilstand.

Ettersom den selvoppstående visdommen ikke konseptualiserer et objekt, er den hinsides alle betraktninger av defekter og kvaliteter som følger fra *karmiske* tendenser. Uten å akseptere kvalitetene eller avvise defektene, forsøker en [i denne tilstanden] verken å oppnå glede eller å fjerne lidelse.

Den ekte tilstanden har aldri fjernet seg fra seg selv: Selv om en kunne ønske å endre den, forandrer den seg ikke. Selv om en kunne ønske å oppnå den, er det ingenting som kan oppnås. [...]

Hør! Mennesker og hellige vesener finner det vanskelig å forstå. Avledet av sanseobjekter forblir de uvitende og tilfredsstiltes av hva som enn undervises for dem. Når den korrekte, endelige og totale læren ikke undervises, og de lærer prinsippet av den absolutte og relative sannhet basert på den midlertidige lære, blir deres sinn beroliget av dualismen av sannhet og usannhet og de nører denne dualismen i flere verdensepoker.

Så, først av alt, må en undervise naturen til ens bevissthet på en korrekt måte. Når denne først har blitt kommunisert møter en den ufeilbarlige vei som transcenderer søking, og en er fra den første stund på nivået som ikke innebærer anstrengelse. På denne måten knytter en seg til veien hinsides søken og tilstanden hvor det ikke lenger er noen meditasjon, og oppnår stabilitet i gleden som transcenderer all anstrengelse.

Ved å realisere naturen til ens bevissthet, manifesterer kvalitetene spontant og allerede perfektjonert uten at de må søkes. Det finnes ikke lenger noe behov for å kultivere gode hensikter eller å følge en gradvis vei, intet behov for å trene en selv i å oppnå nivåer av realisering eller å meditere på anskuelsen, og ikke noe behov for å streve etter å strikt opprettholde regler og disiplin.

[55. *Kapittelet som demonstrerer at ingen fenomener eksisterer som ikke kommer fra bodhicitta*, 186.4 – 187.5; 188.4 – 189.3]

Lærer til lærere, suverene kilde, jeg har forstått den sanne naturen slik: Alle fenomener er ett i den sanne natur. Palasset av virkelighetens endelige dimensjon er den suverene kilde. Dets berømmethet gir gjenlyd. Dette guddommelige tilholdssted i dimensjonen av rom er også den suverene kilde. Læreren av ufødt *dharmakaya* er også den suverene kilde. *Sambhogakaya* av perfekt glede er også den suverene kilde. Verdenen av lyst, bundet til begjær, er den suverene kilde. Verdenen av form, bundet til stolthet, er den suverene kilde. Den formløse verdenen, bundet til den mentale kroppen, er den suverene kilde. *Buddhaene* av tidligere verdensepoker som vedblir i din tilstand er den suverene kilde. *Buddhaene* av nåtiden som handler til gagn for vesener er den suverene kilde. *Buddhaene* av fremtiden som vil springe fram fra din tilstand er den suverene kilde. De praktiserende av de fire *yogaer* som aspirerer til din tilstand er den suverene kilde. Hele det levende og livløse univers bestående av den fem elementer er den suverene kilde. Bortsett fra den suverene kilde finnes ingen *buddhaer* eller levende vesener, og intet levende eller livløst univers eller noe annet fenomen eksisterer.

Slik talte Sattvavajra.

[56. *Kapittelet hvor Sattvavajra deklarerer sin forståelse av naturen til Kunjed Gyalpo*, 189.6 – 191.1]

Læren til lærerne av de tre dimensjoner taler om årsak og virkning, og spesifiserer at ved å engasjere seg i årsaken produserer en frukten. Ved å bruke uttrykkene ”*buddhaer*” og ”levende vesener” forklarer de at sinnet må oppnå frukten av opplysthet. Men dette er ikke min lære.

Min natur transcenderer dualiteten av årsak og virkning: ettersom det ikke er noen som helst dualitet mellom *buddhaer* og følede vesener er ikke opplysthet noe som sinnet trenger å oppnå. Jeg, den suverene kilde, er naturen til bevisstheten, selvoppstående visdom.

[57. *Kapittelet på overlatelsen av læren*, 192.2 – 192.4]

Noter

¹ Hvert ord i denne parentesen og påfølgende blir nå forklart

² Visualisering av måneskive, solskive, frøstavelse, symbolske egenskaper og den fullstendige manifestasjonen av *yidam*

³ Disse er relatert til visualisering, strømmen av kraftoverføring, innvielse og ofring

⁴ Praktiserende visualiserer seg selv som guddommen av forpliktelse, med guddommen av visdom foran.

⁵ Disse er tilnærming, nær tilnærming, oppnåelse og fullstendig oppnåelse, som er de fire nivåer av praksis i *mahayoga* fra resitasjon til total integrasjon med *yidam*.

⁶ Refererer til renselses- og ofringsmetoder som går ut på å sende ut lys og så gjenoppta dette i *yidamens* senter.

⁷ De fire *mudraer* korresponderer til flere praksismetoder i forskjellige sammenhenger. De er *mahamudra*, relatert til Kroppen; *dharmamudra*, relatert til Talen; *samayamudra*, relatert til Sinnet; og *karmamudra* relatert til Handling. For eksempel i *yogatantra* referer *mahamudra* til å visualisere seg selv i form av guddommen, *dharmamudra* på å konsentrere på frøstavelen til *mantraen*, *samayamudra* på å visualisere de symbolske attributtene til *yidamen* slik som en *vajra*, og *karmamudra* til utstråling av gjenopptakelse av lys.

⁸ Disse er kontemplasjon på essensiell natur, når en mediterer på alle fenomeners iboende tomhet; kontemplasjon på total manifestasjon, når en mediterer på likevektig medlidenhet for alle følende vesener; og kontemplasjon på årsaken, når en konsentrerer på frøstavelen til *yidam*-guddommen.

⁹ Referansen er her særlig til praksisen av seksuell union i tilknytning til den tredje initiering av de høyere *tantraer*.

¹⁰ De ti *paramitaer* til *bodhisattvaene* er: gavmildhet, etikk, tålmodighet, iherdighet, meditativ fordypelse, skarpsindig visdom, metode, aspirasjon, styrke, og opprinnelig visdom, som korresponderer til de ti *bhumier*, eller nivåer av realisering.

¹¹ De tre renheter er: renheten til guddommen og *mandalaen*, renheten til rituelle objekter og substansene, og renheten til *mantraen* og visualiseringen.

¹² En referanse til de tre kontemplasjoner over.

¹³ "Dimensjonen av tomhet" og "visdom" er sentrale begreper i *anuyoga*.

¹⁴ For eksempel, visse filosofiske innenfor *sutra* anser at virkeligheten i forhold til en person er øyeblikk av bevissthet, i forhold til materie anses virkeligheten å være et udelelig atom.

¹⁵ Fundamentalt konsept i *mahayoga*

¹⁶ Refererer til de fire trinn på veien av anvendelse, eller forberedelse, når en ikke har realisert kunnskap om tomheten, den siste er karakteristikken til veien av å se.

¹⁷ Tidlige filosofiske ikke-buddhistiske retninger i India.

¹⁸ Her har "udistrahert" en negativ klang ved at det impliserer anstrengelse anvendt på et objekt.

¹⁹ Dette kapittelet korresponderer til *Khyung chen lding ba* er kortfattet og vanskelig å forstå i visse deler. Longchenpa sier i sitt sammendrag at "det er noe vanskelig å forstå", og forklarer denne delen grundigere enn vanlig.

²⁰ Fram til nå har dette kapittelet omhandlet defektene til de forskjellige fartøyene som kommer foran *atiyoga*.

Longchenpa summerer dette slik: [*Pratyekabuddhaene*] mediterer på sinnets opprinnelige rene natur ved hjelp av den progressive og regressive metoden av de gjensidig avhengige ledd; men siden *dharmakaya* vedblir naturlig i dem, kan de ikke oppnå en "ny" renhet som en frukt. *Sravakaene* som anser den endelige tilstanden til et objekt for å være et øyeblikk av bevissthet, mediterer på fraværet av en uavhengig enhet; til tross for dette forstår de ikke tilstanden til opprinnelig opplysthet som sinnets natur. Selv om de mediterer på fraværet av en uavhengig enhet i fenomenene, ser ikke *bodhisattvaene* klart at dette er i motsetning til den virkelige mening. Praktiserende av *kriya* mediterer på guddommen som noe atskilt fra sinnet; men siden guddommen er sinnet, oppnår de ikke den reelle tilstanden.

Praktiserende av *ubhaya* mediterer på en dualistisk måte; men det eksisterer ikke noen høyere visdom noe sted utenfor sinnet. Praktiserende av *yoga* visualiserer seg selv som guddommen av forpliktelse og påkaller visdomsguddommen utenfra, absorberer den i seg selv, og mediterer så på tilstanden av uatskillelighet; til tross for dette ser de ikke dualismen av et subjekt som mediterer og et objekt som det mediteres på. Gjennom fasen av å lage en visjon oppfatter praktiserende av *mahayoga* den ene selvoppstående visdommen i form av guddommen og det himmelske palass; til tross for dette, på samme måte som skyggen følger kroppen, er de ikke fri for dualisme. Gjennom fasen av perfeksjon knyttet til lykksalig tomhet, mediterer praktiserende av *anuyoga* visdommen som oppstår spontant fra den endelige dimensjon; til tross for dette transcenderer de ikke anstrengelse knyttet til de "lykkelige" former [som skal visualiseres].

²¹ refererer til å oppnå ferdigheter i rituelle melodier, visualisering ved *mantra*-resitasjon, å utføre forskjellige håndgester (*mudraer*), spille på tromme og danse.

²² "med karakteristikker" refererer til meditasjon på guddommer – oppbyggende fase. "Uten karakteristikker" refererer til formløs fase.

²³ Nivået av *sgom lam*, den fjerde av de fire *mahayanaveiene*.

²⁴ Som den fjerde linjen i "De seks *vajra*-vers" inneholder denne linjen navnene til *Vairocana* og *Samantabhadra*.

²⁵ Dette refererer til faren ved å stenge selv av i tilstander av meditativ absorpsjon, strengt knyttet til praksis av *zhi gnas*, eller *samatha*, som i stedet for å lede til opplysthet leder til gjenfødelse i formløse verdener.

---

²⁶ Kontemplasjon på den essensielle natur, på total manifestasjon, og på rotstavelen er årsakene til *dharmakaya*, *sambhogakaya*, og *nirmanakaya*, respektivt.

²⁷ tantriske visualiseringsprosesser